

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.022.06.2020

Bogdan Szlawski
Prezes Zarządu
Gminnego Przedsiębiorstwa
Komunalnego Sp. z o.o. w Postominie
Postomino 94
76-113 Postomino

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/046 – Zbieranie i oczyszczanie ścieków komunalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Postominie ¹ , Postomino 94, 76-113 Postomino.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Szlowski, Prezes Zarządu Spółki od 10 grudnia 2012 r. (akta kontroli str. 6)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie, monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej. 2. Zbieranie ścieków komunalnych. 3. Oczyszczanie ścieków komunalnych i zagospodarowanie osadów ściekowych. 4. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2020 r., z wykorzystaniem dowodów powstałych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontrolerzy	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie ³ . 1. Jarosław Tarasewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LSZ/172/2020 z 6 listopada 2020 r. i nr LSZ/29/2021 z 12 lutego 2021 r. 2. Maciej Mikulski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LSZ/184/2020 z 30 listopada 2020 r. (akta kontroli str. 1-6)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Spółka nierzetelnie planowała, monitorowała i nadzorowała realizację zadań w zakresie gospodarki ściekowej.

GPK w badanym okresie nie opracowało dokumentu pn. wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych. Mimo to Spółka realizowała przedsięwzięcia w zakresie gospodarki ściekowej. Realizowane przedsięwzięcia zostały wykonane zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym.

GPK przekazywało Wójtowi Gminy Postomino⁵ dane z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych⁶ za lata 2018 i 2019 w zakresie eksploatacji sieci i oczyszczalni ścieków w aglomeracji ściekowej Jarosławiec na potrzeby sprawozdania, o jakim mowa w art. 89 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁷ oraz informowało Wójta Gminy o ilości wytwarzanych osadów ściekowych i ich suchej masy.

W badanym okresie GPK posiadało wydane przez Wójta Gminy pozwolenie wodnoprawne, w którym prawidłowo określono warunki na szczególne korzystanie

¹ Dalej: Spółka lub GPK.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

³ Dalej: NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Wójt Gminy.

⁶ Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych zatwierdzony przez Radę Ministrów 16 grudnia 2003 r.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 310 ze zm.; dalej: Prawo wodne.

z wód, wymagane przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska⁸ i Prawa wodnego.

GPK nie zapewniło w pełni prawidłowego oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych. Stan urządzeń technologicznych oczyszczalni ścieków nie zapewniał w pełni uzyskania parametrów odprowadzanych ścieków zgodnych z warunkami pozwolenia wodnoprawnego oraz przepisami Poś i Prawa wodnego. W latach 2018-2020 występowały przekroczenia parametrów ścieków oczyszczonych, przy czym wartość parametrów w stosunku rocznym (średnia z badań w roku) oraz ilość ładunków ścieków nie przekraczała dopuszczalnych norm.

Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁹, GPK przeprowadziło jednoroczne i pięcioletnie kontrole stanu technicznego obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie oczyszczalni ścieków w Jarosławcu oraz urządzeń kanalizacyjnych służących do transportu ścieków komunalnych siecią kanalizacji sanitarnej zlewni oczyszczalni w Jarosławcu, Pieńkowie i Kłośniku w 2020 r., jednakże Spółka w latach 2018-2019 nie wykonała rocznych przeglądów okresowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b Prawa budowlanego, tych obiektów, jak również wbrew treści art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego nie prowadziła dla tych obiektów (za wyjątkiem oczyszczalni ścieków w Jarosławcu) książek obiektu budowlanego w tym okresie. Spółka w ramach swoich kompetencji podejmowała skuteczne działania w celu zapewnienia wystarczających środków finansowych na realizację zadań w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie, monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej

Opis stanu
faktycznego

1.1. Planowanie gospodarki ściekowej

a) W kontrolowanym okresie GPK funkcjonowało jako jednoosobowa spółka z o.o. Gminy Postomino¹⁰. Wójt Gminy 7 grudnia 2012 r. podpisał akt założycielski Spółki oraz oświadczenie o powołaniu rady nadzorczej GPK. Przedmiotem działalności GPK jest m. in. pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, zbieranie, obróbka i usuwanie, przetwarzanie, unieszkodliwianie, oraz odzysk odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, odzysk surowców z materiałów segregowanych, działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami. Kapitał zakładowy Spółki wynosił 3 900 tys. zł i dzielił się na 3 900 równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej 1 000 zł, który w całości objęła Gmina. (akta kontroli str. 205-241, 242-248)

b) GPK w okresie objętym kontrolą działało wyłącznie na terenie Gminy. Długość sieci kanalizacyjnej w aglomeracji wynosiła 55 km w 2018 r. i 55,3 km w latach 2019 i 2020. Podstawą władania przez GPK siecią kanalizacyjną była: umowa nr 1/2015 o sprawowanie administracji nieruchomościami oraz urządzeniami wodno-kanalizacyjnymi z 25 lutego 2015 r., umowa nr 1/2017 o sprawowanie administracji urządzeniami wodno-kanalizacyjnymi z 27 grudnia 2017 r.¹¹, umowa dzierżawy nr

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm., dalej: Poś.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1333 ze zm., dalej: Prawo budowlane.

¹⁰ Dalej: Gmina.

¹¹ Dalej: umowy nr 1/2025 i 1/2017 o administrowaniu urządzeniami wod.-kan.

6845.1.8.2019 z 17 czerwca 2019 r. i umowa nr 7021.14.2020 powierzenia świadczenia usług administrowania siecią kanalizacji sanitarnej z 3 kwietnia 2020 r.
(akta kontroli str. 249,253-318)

Długość sieci kanalizacyjnej, poza aglomeracją wynosiła: 13,2 km w 2018 r. , w miejscowości Kłośnik 0,2 km i w miejscowościach Postomino i Pieńkowo 13,0 km;
- 23,5 km w 2019 r. – podstawę prawną stanowiła umowa dzierżawy nr 6845.1.8.2019 z 17 czerwca 2019 r. dotycząca odcinka o długości 4,5 km w miejscowości Złakowo, odcinek sieci o długości 5,8 km w miejscowości Marszewo wykonany został przez GPK i stanowi jej własność;
- 27,5 km w 2020 r.(III kw.) – podstawę prawną stanowiła umowa nr 7021.14.2020 z 3 kwietnia 2020 r. o powierzenie świadczenia usługi administrowania siecią kanalizacji sanitarnej w miejscowości Górsko.

Łączna długość sieci kanalizacyjnych położonych poza terenem aglomeracji wynosiła wg stanu na 31 grudnia 2020 r. 27,5 km.

(akta kontroli str. 249, 253-318)

c) W okresie objętym kontrolą GPK posiadało na terenie aglomeracji ściekowej Jarosławiec oczyszczalnię ścieków w Jarosławcu¹² i 17 przepompowni ścieków¹³.

Poza terenem aglomeracji ściekowej Jarosławiec na terenie Gminy PGK zarządzała trzema oczyszczalniami ścieków w miejscowościach Kłośnik, Pieńkowo i Górsko¹⁴ oraz 15 przepompowniami ścieków¹⁵.

(akta kontroli str. 254-256,257-366)

d) W badanym okresie GPK posiadało dwa punkty zlewne nieczystości płynnych zlokalizowane na terenie oczyszczalni ścieków w Jarosławcu i Pieńkowie.

(akta kontroli str. 255)

e) - f) Decyzją¹⁶ z 25 stycznia 2013 r. Wójt Gminy udzielił zezwolenia GPK na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy na czas nieoznaczony. Przedmiotem i obszarem działalności objętej zezwoleniem był pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody oraz odprowadzanie ścieków na terenie gminy Postomino przy użyciu urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych, znajdujących się w chwili wydawania zezwolenia w posiadaniu przedsiębiorstwa jak i wybudowanych po jego uzyskaniu w oparciu o wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych, zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Postomino i miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

(akta kontroli str. 367-371)

Warunki określone w zezwoleniu były zgodne z rzeczywistym obszarem działania GPK i wynikały z lokalizacji posiadanych i zarządzanych przez Spółkę urządzeń kanalizacyjnych.

(akta kontroli str.253-256,384-388, 389-406)

---

¹² Na podstawie umowy nr 1/2015 z 25 lutego 2015 r. zawartej pomiędzy Gminą jako właścicielem i GPK w przedmiocie sprawowania administracji nieruchomościami oraz urządzeniami wodno-kanalizacyjnymi.

¹³ Na podstawie umowy dzierżawy nr 6845.1.54/2015 r. z 28 grudnia 2015 r. zawartej pomiędzy Gminą jako właścicielem i GPK i ww. umowy nr 1/2015 z 25 lutego 2015 r. Trzy przepompownie w miejscowości Łącko w dzierżawie i 14 przepompowni w administrowaniu, w tym trzy w Jarosławcu, 10 w Rusinowie i jedna w Jezierzanach.

¹⁴ W tym: w Górsku własność PGK, a w Pieńkowie i Kłośniku w administrowaniu.

¹⁵ W tym ośmioma przepompowniami w administrowaniu (Pieńkowo – cztery szt., Postomino – jedna szt., Kłośnik – jedna szt., Górsko – dwie szt.) na podstawie ww. umowy nr 1/2015 z 25 lutego 2015 r., trzema przepompowniami w dzierżawie na podstawie umowy nr 6845.1.8.2019 z 17 czerwca 2019 r. i czterema przepompowniami stanowiącymi własność GPK.

¹⁶ GKOŚ.6324.3.2013.

1.2. Planowanie realizacji przedsięwzięć w zakresie gospodarki ściekowej

a-g) W latach objętych kontrolą obowiązywały Regulaminy dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy przyjęte przez Radę Gminy Postomino na podstawie art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁷:

- uchwałą¹⁸ z 30 listopada 2005 r.;
- uchwałą¹⁹ z 28 grudnia 2018 r.(obowiązuje od 8 lutego 2019 r.)

(akta kontroli str. 372-378)

GPK w badanym okresie nie opracowywało wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, o którym mowa w art. 21 ust. 1 uzzw, co zostało opisane w sekcji nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 379)

1.3. Monitorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej

a) W badanym okresie GPK dysponowało oczyszczalnią na terenie aglomeracji w miejscowości Jarosławiec oraz trzema oczyszczalniami poza aglomeracją (w Pieńkowie, Górsku i Kłośniku). GPK posiadało dane o ilości ścieków odprowadzanych systemem kanalizacji i dowożonych do ww. oczyszczalni, zarówno z terenu aglomeracji, jak i terenu nie objętego aglomeracją²⁰.

W badanym okresie z terenu działania GPK:

- w 2018 r. ogółem odprowadzono 553,0 tys. m³ ścieków komunalnych, w tym 486,5 tys. m³ ścieków z kanalizacji sanitarnej z aglomeracji. Ilość ścieków odprowadzonych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni wyniosła 543,3 tys. m³, w tym z obszaru aglomeracji 479,2 tys. m³.

Ponadto 9,6 tys. m³ ścieków dostarczono do oczyszczalni taborem asenizacyjnym, w tym z obszaru aglomeracji 7,3 tys. m³;

- w 2019 r. ogółem odprowadzono 529,7 tys. m³ ścieków komunalnych, w tym 454,1 tys. m³ ścieków z kanalizacji sanitarnej z aglomeracji. Ilość ścieków odprowadzonych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni wyniosła 518,5 tys. m³, w tym z obszaru aglomeracji 445,5 tys. m³.

Ponadto 11,2 tys. m³ ścieków dostarczono do oczyszczalni taborem asenizacyjnym, w tym z obszaru aglomeracji 8,6 tys. m³.

- w 2020 r. (III kwartał) ogółem odprowadzono 406,6 tys. m³ ścieków komunalnych, w tym 335,9 tys. m³ ścieków z kanalizacji sanitarnej z aglomeracji. Ilość ścieków odprowadzonych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni wyniosła 397,3 tys. m³, w tym z obszaru aglomeracji 329,0 tys. m³.

¹⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 2028; dalej: uzzw.

¹⁸ Rady Gminy Postomino Nr XLII/482/05.

¹⁹ Rady Gminy Postomino Nr III/16/18.

²⁰ GPK posiadało dane o:

a) ilości ścieków odprowadzanych systemem kanalizacji sanitarnej:

- do oczyszczalni Jarosławiec w aglomeracji ściekowej Jarosławiec. Pomiary w oczyszczalni dokonuje się za pomocą przepływomierzy: na dopływie i odpływie z oczyszczalni ścieków.

Z terenu nieobjętego aglomeracją do oczyszczalni ścieków:

- w Pieńkowie – pomiar ścieków odpływających, w Górsku – pomiar ścieków odpływających,

- w Kłośniku – oczyszczalnia przydomowa dla jednego budynku wielolokalowego (18 lokali mieszkalnych) – ewidencja ilości ścieków na podstawie ilości pobranej wody.

b) ilości ścieków dowożonych do punktu zlewnego taborem asenizacyjnym:

- do oczyszczalni w Jarosławcu – ścieki z terenu aglomeracji - są uwzględniane w pomiarach urządzenia pomiarowego mierzącego ilość ścieków dopływających do oczyszczalni. Dodatkowo, w celach rozliczeniowych z klientami prowadzona jest rejestracja ilości i pojemności beczek od poszczególnych dostawców ścieków.

- do oczyszczalni w Pieńkowie – ścieki z terenu nieobjętego aglomeracją - są uwzględniane w pomiarach urządzenia pomiarowego mierzącego ilość ścieków odpływających z oczyszczalni. Dodatkowo, w celach rozliczeniowych z klientami prowadzona jest rejestracja ilości i pojemności beczek od poszczególnych dostawców ścieków.

Ponadto 9,3 tys. m³ ścieków dostarczono do oczyszczalni taborem asenizacyjnym, w tym z obszaru aglomeracji 6,9 tys. m³.

(akta kontroli str. 250,253-256)

b) GPK w latach 2018-2020 (III kwartał) zrealizowało inwestycję budowy kanalizacji dla miejscowości Marszewo z podłączeniem do Oś w Górsku. Inwestycja została wykonana zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym w latach 2017-2018 i dotyczyła budowy kanalizacji sanitarnej na terenie nieobjętym aglomeracją. Z uwagi na to, że inwestycja ta nie dotyczyła terenu aglomeracji, nie miała wpływu na cele i efekty określone w AKPOŚK 2017²¹.

(akta kontroli str.381-383,533-537)

c) AKPOŚK 2017 zakładał dla Gminy trzy przedsięwzięcia dotyczące gospodarki ściekowej. W badanym okresie Gmina podjęła realizację jednego przedsięwzięcia „Modernizacja oczyszczalni ścieków w Jarosławcu”. Faktyczne rozpoczęcie realizacji nastąpiło 2 grudnia 2019 r., przy czym planowano rozpoczęcie 3 lipca 2017 r. (opóźnienie 882 dni w stosunku do podanej w AKPOŚK 2017), a jej zakończenie zaplanowano na 29 kwietnia 2022 r. Prezes GPK wyjaśnił, że *opóźnienie w realizacji przedsięwzięcia wynikało z braku rozstrzygnięcia postępowań przetargowych w roku 2018 i 2019. W obu postępowaniach wpłynęła jedna oferta na kwotę 28,9 mln zł przy założeniach przyjętych do budżetu gminy i wniosku o dofinansowanie na roboty budowlane 13,05 mln zł. Z uwagi na znacząco przekroczony założony budżet na realizację przedsięwzięcia przetargi nie zostały rozstrzygnięte. Inwestycja realizowana jest w całości przez Gminę. W GPK brak było danych dotyczących przebiegu ww. inwestycji.*

(akta kontroli str. 381-383,533-537)

d-e) Dane z realizacji KPOŚK w zakresie eksploatacji sieci i oczyszczalni ścieków w aglomeracji ściekowej Jarosławiec, przekazywane przez GPK Wójtowi Gminy, na potrzeby wykonania sprawozdania wynikającego z art. 89 ust. 2 Prawa Wodnego lata 2018 i 2019 były zgodne ze stanem faktycznym i danymi Spółki oraz przekazane w latach 2018 i 2019 Wójtowi Gminy w terminie umożliwiającym złożenie sprawozdania z realizacji KPOŚK.

(akta kontroli str. 381-383)

f) Poza kontrolami bieżącymi Wójt Gminy pismem z 18 grudnia 2019 r. wszczął kontrolę i zobowiązał Zarząd Spółki do podjęcia działań polegających na:

- dokonaniu analizy treści zawartych umów na odbiór ścieków celem wyjaśnienia czy w umowach precyzyjnie określono rodzaj odprowadzanych ścieków (ścieki bytowe, komunalne, przemysłowe). W przypadku niewłaściwego określenia w umowach rodzaju odbieranych ścieków z nieruchomości, na których prowadzona jest działalność gospodarcza (sklepy, stołówki, smażalnie, ośrodki wypoczynkowe, obiekty turystyczne z basenami itp.) dokonanie stosownych zmian w umowach oraz zobowiązanie dostawców ścieków do zamontowania separatorów tłuszczu oraz urządzeń do podczyszczania ścieków pochodzących z basenów kąpielowych, przygotowanie aneksów do umów,²²;
- przygotowaniu informacji obejmującej dane w zakresie wyprodukowanej i sprzedanej wody w ujęciach wód w Jarosławcu i Łącku oraz informację o ilości

²¹ Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – M.P. poz. 1183.

²² W przedmiocie analizy umów na odbiór ścieków, GPK pismem GPK.WiK.306/2019 z 17 stycznia 2020 r. poinformowało Wójta Gminy że klienci odprowadzający ścieki do komunalnej sieci kanalizacji sanitarnej z terenu aglomeracji ściekowej Postomino zostali poinformowani pisemnie o konieczności montażu urządzeń podczyszczających ścieki w przypadku przekroczeń maksymalnych parametrów umownych i wynikających z przepisów.

sprzedanej wody w poszczególnych miejscowościach obsługiwanych przez ww. stacje uzdatniania wody²³;

- wprowadzeniu większej kontroli nad pracą Oś w tym rzetelne katalogowanie ilości przyjmowanych do oczyszczenia ścieków²⁴;
- zainstalowaniu opomiarowania odbieranych ścieków z obiektu hotelowego²⁵;
- przygotowaniu punktu zlewnego oraz prowadzeniu obsługi punktu zlewnego stosownie do postanowień umowy nr 1/2015 o administrowaniu urządzeniami wod./kan.²⁶;
- zamontowaniu separatora tłuszczu na przepompowni głównej w Jarosławcu oraz przepływomierzy ścieków dopływających do przepompowni²⁷;
- zamontowaniu sond azotu amonowego i azotanowego²⁸;
- przedstawieniu koncepcji przyjęcia i zagospodarowania zwiększonej ilości ścieków w okresie sezonu letniego oraz harmonogramu oczyszczenia ścieków przyjętych w nadmiarze w 2019 r.²⁹;
- dokonaniu przeglądu sieci kanalizacji sanitarnej i przyłączy kanalizacyjnych pod kątem odprowadzania do tych urządzeń wód opadowych³⁰;

²³ Informacja została przedłożona Wójtowi Gminy 8 stycznia 2020 r.

²⁴ Prezes GPK w piśmie GPK.WiK.306/2019 z 17 stycznia 2020 r. poinformował Wójta Gminy, że: (...) przystąpiono do wdrażania zastrzonych procedur związanych z katalogowaniem ilości przyjmowanych do oczyszczenia ścieków poprzez skrupulatny odczyt przepływomierzy zamontowanych na oczyszczalni. Zapisy są rejestrowane w książce przepływów ścieków surowych, prowadzonej przez operatorów oczyszczalni. Obecnie odczyty będą mogły być weryfikowane i porównywane z urządzeniem pomiarowym ścieków oczyszczonych które zostało zamontowane w ostatnich dniach grudnia 2019 roku. Ponadto w celu zwiększenia kontroli nad pracą oczyszczalni w dniu 30 sierpnia ogłoszono nabór na stanowisko kierownika oczyszczalni(...).

²⁵ Skierowano do obiektu hotelowego pismo GPK.WiK.4/2020 w sprawie zamiaru montażu urządzeń służących do pomiaru ilości odprowadzanych ścieków do kanalizacji sanitarnej oraz udzielenia informacji czy do wyżej wymienionej instalacji odprowadzana jest woda z basenów. Po uzyskaniu zgody od właściciela nieruchomości będzie możliwe wytypowanie miejsc pod montaż urządzeń pomiarowych.

²⁶ GPK poinformowało Wójta Gminy, że: dokonano rozeznania cenowego dotyczącego wykonania punktu zlewnego do odbioru ścieków dowożonych (...). Szacunkowe koszty wynoszą 160 tysięcy netto a czas oczekiwania od dnia zamówienia wynosi od 12 - 14 tygodni. (...)Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt, iż obecnie i do czasu zakończenia modernizacji oczyszczalni nie będą dowożone ścieki do oczyszczalni w Jarosławcu, a także to że wykonawca modernizacji oczyszczalni w umowie na realizację zadania ma również wykonanie punktu zlewnego spełniającego wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 17 października 2002 roku (...) zasadnym jest podjęcie rozmów z wykonawcą by realizacja tego elementu robót była realizowana zaraz po uzyskaniu pozwolenia na budowę. Zarząd Spółki przeprowadził już wstępne rozmowy w tym zakresie i uzyskał pozytywną informację od wykonawcy na temat takiej realizacji.

²⁷ GPK poinformowało Wójta Gminy, że ze względu na niestandardowy rodzaj separatora tłuszczu wystąpiło o opinię pod kątem celowości i zasadności budowy separatora tłuszczu przed przepompownią główną w Jarosławcu. W odpowiedzi firma E.U. stwierdziła, że zastosowanie separatora tłuszczu na przewodzie kanalizacyjnym bezpośrednio przed pompownią główną uważamy za niecelowe zarówno ze względów technicznych jak i ekonomicznych. Natomiast w celu realizacji montażu przepływomierzy ścieków dopływających na przepompownię główną, dokonano wyboru miejsca montażu oraz rozpoczęto montaż urządzeń.

²⁸ Spółka w celu oszacowania kosztów związanych z montażem sond dokonała rozeznania cenowego dotyczącego kosztów zakupu i serwisowania w trzech wiodących firmach ustalając koszty w przedziale od 85 tys. zł do 100 tys. zł + koszty montażu oraz serwisowania – 30 tys. rocznie. GPK poinformowało, że (...) w naszej ocenie jest to bardzo drogie rozwiązanie i należało by się zastanowić czy na rynku są tańsze rozwiązania techniczne (np. testy kuwetowe), dające podobną wiedzę w zakresie monitorowanych parametrów, biorąc pod uwagę fakt że urządzenia te będą wykorzystywane jedynie do czasu zakończenia modernizacji oczyszczalni oraz to że oczyszczalnia w sezonie letnim będzie przyjmowała optymalną ilość ścieków do oczyszczenia (...).

²⁹ Odnosnie koncepcji przyjęcia zwiększonej ilości ścieków w piśmie GPK.WiK.312/2019, Prezes Spółki stwierdził, że: (...)przy uwzględnieniu faktu, że przepustowość oczyszczalni w Jarosławcu jest ściśle określona i wynika ze sposobu jej zaprojektowania. Zwiększenie wydajności - przepustowości oczyszczalni może nastąpić wyłącznie w wyniku jej rozbudowy.

³⁰ W przedmiocie przegląd sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej pod kątem wprowadzania do nich wód opadowych Prezes Spółki wyjaśnił, że działania sprawdzające rozpoczęto w styczniu 2020 roku. W ich wyniku stwierdzono nieprawidłowości w odprowadzaniu wód opadowych u 77 odbiorców usług. Zostali oni wezwani do ich usunięcia. Powyższe prace są nadal prowadzone. Kontrole szczegółowe są utrudnione ze względu na krótki pobyt właścicieli na terenie nieruchomości (sezon letni), w którym dział WiK w GPK ma ograniczone zasoby ludzkie do ich wykonania. W pozostałej części roku występują problemy z wejściem na tereny prywatne.

- wprowadzeniu źródła łatwo przyswajalnego węgla w fazie denitryfikacji w dawkach uzgodnionych z Gminą.

(akta kontroli str. 380-383, 473-540)

Ponadto Wójt Gminy zobowiązał Zarząd Spółki do:

- bezwzględnego przestrzegania zaleceń pokontrolnych Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie³¹ przekazanych pismem nr DI.7024.52.9.2019.MI z 4 grudnia 2019 r.;
- składania do końca każdego miesiąca pisemnych informacji o wykonaniu powyższych zaleceń w danym miesiącu;
- przedłożenia do akceptacji treści odwołania od decyzji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie³² Zarządu Zlewni w Koszalinie nr SZ.ZUZ.2.421.331.2019.Ek z 9 grudnia 2019 r. stwierdzającej cofnięcie z urzędu bez odszkodowania pozwolenia wodnoprawnego dla Oś w Jarosławcu³³.

Spółka przystąpiła do realizacji powyższych działań, o stopniu ich realizacji informowała na bieżąco.

(akta kontroli str. 380-383, 473-540)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość :

W badanym okresie GPK nie opracowało wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, o jakim mowa w art. 21 ust. 1 uzw.

Prezes GPK wyjaśnił, że ze względu na to, że Spółka nie planowała samodzielnej budowy urządzeń wodociagowych lub urządzeń kanalizacyjnych praktycznie całość zadań inwestycyjnych związanych z gospodarką zaopatrzenia w wodę i gospodarką ściekową realizowane było przez Gminę. Po zakończeniu inwestycji, wytworzony majątek przekazywano do eksploatacji Spółce na podstawie zawartych umów o sprawowanie administracji lub umów dzierżawy. Wyjątkiem była zrealizowana w latach 2017-2018, w porozumieniu z Gminą inwestycja budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Marszewo. Zadanie to wykonano z dofinansowaniem z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020³⁴. Udział własny, z powodu braku środków finansowych z amortyzacji majątku, gdyż nie występował taki koszt w obowiązującej w tamtym czasie taryfie, sfinansowano z pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie³⁵. Inwestycja ta została zrealizowana i w obowiązującej obecnie taryfie za wodę i ścieki jest ujęty koszt odpisów amortyzacyjnych tej inwestycji. Odpisy te wykorzystywane są do spłaty rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji wraz z odsetkami z tytułu udzielonej pożyczki przez WFOŚiGW. Przedsiębiorstwo planuje w najbliższym czasie złożenie do PGW Wody Polskie nowego wniosku taryfowego, wynikającego ze zmiany kosztów eksploatacji i utrzymania infrastruktury gospodarki ściekowej, związanych m. in. z budową nowej Oś w Jarosławcu dla aglomeracji ściekowej Jarosławiec. GPK planuje w tym roku przedłożyć do zatwierdzenia Wójtowi Gminy, a następnie Radzie Gminy wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych obejmujący dalszą rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Jarosławiec oraz zadania związane z gospodarką ściekową na terenach Gminy poza aglomeracją. (...) Pozwolenie na zbiorowe odprowadzanie ścieków udzielone GPK przez Wójtą Gminy decyzją znak: GKOŚ.6324.3.2013 z 25 stycznia 2013 r. obejmuje wyłącznie teren Gminy.

³¹ Dalej: ZWIS.

³² Dalej: PGW Wody Polskie.

³³ Pismo z 27 grudnia 2019 r. dot. SZ.ZUZ.2.421.331.2019.EK.

³⁴ Dalej: PROW.

³⁵ Dalej: WFOŚiGW.

OCENA CZĄSTKOWA

GPK w badanym okresie nie opracowało dokumentu pn. wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych, mimo że realizowało przedsięwzięcia w zakresie gospodarki ściekowej (inwestycję budowy kanalizacji dla miejscowości Marszewo z podłączeniem do Oś w Górsku). Inwestycja została wykonana w latach 2017-2018 zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym i dotyczyła budowy kanalizacji sanitarnej na terenie nieobjętym aglomeracją

GPK przekazywało Wójtowi Gminy dane z realizacji KPOŚK za lata 2018 i 2019 w zakresie eksploatacji sieci i oczyszczalni ścieków w aglomeracji ściekowej Jarosławiec na potrzeby wykonania sprawozdania wynikającego z art. 89 ust. 2 Prawa wodnego oraz informowało Wójta Gminy o ilości wytwarzanych osadów ściekowych i ich suchej masy.

2. Zbieranie ścieków komunalnych

Opis stanu
faktycznego

a) W latach 2018–2020 (III kwartał) ilości gromadzonych i odprowadzanych ścieków przez GPK przedstawiały się następująco:

- za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej: 543,3 tys. m³ (2018 r.), 518,5 tys. m³ (2019 r.) i 397,3 tys. m³ (od 1 stycznia do 30 września 2020 r.),
- w zbiornikach bezodpływowych – usuwanych z użyciem pojazdów asenizacyjnych odpowiednio: 9,6 tys. m³ (2018 r.), 11,2 tys. m³ (2019 r.) i 9,3 tys. m³ (od 1 stycznia do 30 września 2020 r.).

(akta kontroli str. 28)

Liczba mieszkańców obszaru aglomeracji ściekowej Jarosławiec³⁶, korzystających z:

- sieci kanalizacyjnej wyniosła odpowiednio: 1 153 osoby (w 2018 r.), 1 179 osób (w 2019 r.) i 1 219 osób (w okresie od 1 stycznia do 30 września 2020 r.),
- przydomowych oczyszczalni ścieków wyniosła odpowiednio: 48, 59, 43 osoby,
- zbiorników bezodpływowych wyniosła odpowiednio: 291, 469, 544 osoby.

GPK nie posiadało danych w zakresie liczby mieszkańców obszaru objętego działalnością Spółki, korzystających w latach 2018-2020 (III kwartał) z: sieci kanalizacyjnej, przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.

(akta kontroli str. 51-53)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że GPK nie posiada danych na temat liczby mieszkańców Gminy korzystających z: sieci kanalizacyjnej, przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Na pytanie, na jakiej podstawie GPK opracowało wieloletni plan modernizacji urządzeń wodno-kanalizacyjnych, Bogdan Szlawski wyjaśnił, że *Spółka, na podstawie zapisów art. 21 u. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków nie opracowywało do dnia kontroli wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych ze względu na to, że GPK nie planowała samodzielnej budowy urządzeń wodociagowych lub urządzeń kanalizacyjnych. Praktycznie całość zadań inwestycyjnych związanych z gospodarką zaopatrzenia w wodę i gospodarką ściekową realizowane było przez Gminę Postomino. Po zakończeniu inwestycji, wytworzony majątek przekazywano do eksploatacji dla GPK na podstawie zawartych umów o sprawowanie administracji lub umów dzierżawy. Wyjątkiem była zrealizowana inwestycja budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Marszewo. Prezes dodał, że Spółka w roku bieżącym planuje opracować projekt takiego planu i przedłożyć go Wójtowi Gminy Postomino*

(akta kontroli str. 53, 62-64)

³⁶ Dalej: Aglomeracja.

b) GPK podejmowało działania w zakresie zapewnienia podłączenia do istniejącej sieci kanalizacyjnej możliwie największej ilości nieruchomości w celu optymalizacji kosztów zbierania i oczyszczania ścieków. Z inicjatywy Spółki odbyło się kilka spotkań, na których omawiano konieczność podjęcia działań mających na celu podłączenie do nowobudowanych sieci kanalizacyjnych wszystkich nieruchomości w zakresie kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Marszewo, Złakowo i Górsko. Spółka 1 lipca 2019 r. rozpoczęła proces przyłączania nieruchomości do nowowybudowanych sieci kanalizacji sanitarnych w miejscowościach: Złakowo (w ramach wykonanych prac wybudowano przyłącza kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 382 m), Górsko (616 m), Marszewo (1 001 m). Łącznie wybudowano 1 999 m bieżących przyłączy kanalizacji sanitarnej, co umożliwiło odprowadzanie ścieków ze 135 nieruchomości.

(akta kontroli str. 30, 51-56, 164-167)

c-g) Regulamin Organizacyjny Spółki stanowił m.in., że eksploatacja komunalnych oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy należy do obowiązków Działu Wodociągów i Kanalizacji Spółki³⁷. Funkcje kierownika DWiK w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 30 października 2020 r. pełnił Tadeusz Sadowski, od 1 listopada 2020 r. Aleksander Janowski.

(akta kontroli str. 7-26, 141-145)

Prezes Zarządu Spółki powierzył kierownikowi DWiK obowiązki m.in. w zakresie właściwego zabezpieczenia techniczno-organizacyjnego usług odbioru ścieków komunalnych i przemysłowych, utrzymywania właściwego stanu maszyn, urządzeń i budynków związanych ze świadczeniem tych usług, prowadzenia właściwej ewidencji majątku Spółki, zabezpieczenia właściwej eksploatacji i prowadzenia systematycznych kontroli stanu tego majątku.

(akta kontroli str. 142-145)

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2020 r. wystąpiło łącznie 65 awarii sieci wymagających interwencji pracowników Spółki (22 w 2018 r., 25 w 2019 r. i 18 w 2020 r.), z czego 64 usterki zostały usunięte w ciągu tego samego dnia od ich stwierdzenia, zaś jedna awaria sieci kanalizacyjnej, skutkowałą koniecznością wyłączenia jej fragmentu. Miała ona miejsce w miejscowości Rusinowo należącej do Aglomeracji w okresie sezonu letniego w sierpniu 2020 r.. Przyczyną awarii było rozszczelnienie rurociągu tłocznego z przepompowni w Rusinowie do miejscowości Jarosławiec wynikające m.in. z niewystarczającej przepustowości rurociągu.

(akta kontroli str. 54-55, 125, 149)

Usunięcie awarii polegało na wymianie i położeniu nowego rurociągu tłocznego o długości 400 m. W wyniku ww. awarii ścieki nie były wprowadzane bez oczyszczenia do środowiska. W okresie jej usuwania transport ścieków do oczyszczalni w Jarosławcu odbywał się z wykorzystaniem transportu taborem asenizacyjnym (łącznie 1 158 m³ ścieków – 128 kursów dwóch pojazdów), a następnie wymienionym odcinkiem rurociągu tłocznego. Spółka po zabezpieczeniu i tymczasowym usunięciu awarii wystąpiła z wnioskiem do właściciela tej infrastruktury technicznej o wymianę całego rurociągu tłocznego. Gmina w budżecie na 2021 r. zabezpieczyła środki finansowe na realizację tego przedsięwzięcia. Zakończenie wymiany rurociągu przewidywane jest przed sezonem letnim 2021 r.

(akta kontroli str. 51-59, 127-133, 149)

---

³⁷ Dalej: DWiK.

Analiza postępowania Spółki w przypadku pozostałych 15 awarii³⁸, polegających na zapchaniu przewodów kanalizacyjnych lub awarii elementów tłocznych wykazała, że ww. awarie były usuwane na bieżąco, w tym samym dniu poprzez udrożnienie sieci oraz wymianę uszkodzonych elementów.

(akta kontroli str. 149)

Badanie postępowań kontrolnych wybranych trzech odcinków sieci kanalizacyjnej zarządzanej przez Spółkę tj.:

- sieci zlewni Oś w Jarosławcu³⁹ – tworzącej system sieci grawitacyjno-tłocznej kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 55,3 km, prowadzący transport ścieków komunalnych z miejscowości działający w oparciu o 17 przepompowni ścieków, zarządzanej przez Spółkę na podstawie umów⁴⁰ nr 1/2015 i nr 1/2017 o administrowaniu urządzeniami wod./kan. oraz umowy dzierżawy⁴¹;
- sieci zlewni Oś w Pieńkowie⁴² - o łącznej długości 13 km przez którą prowadzono transport ścieków komunalnych z miejscowości Pieńkowo i Postomino, działający w oparciu o 5 przepompowni ścieków, eksploatowanej przez GPK na podstawie ww. umowy nr 1/2015;
- sieci zlewni przydomowej oczyszczalni w Kłośniku⁴³ - o łącznej długości 0,2 km, którą prowadzono transport ścieków, działający w oparciu o jedną przepompownię ścieków, eksploatowanej przez GPK na podstawie ww. umowy nr 1/2015

wykazało, że:

- w listopadzie 2020 r. GPK jako zarządca obiektów budowlanych przeprowadziło okresowe kontrole ww. urządzeń kanalizacyjnych i sieci kanalizacji sanitarnej (roczne i pięcioletnie) zgodnie z wymaganiami art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego;
- w latach 2018 i 2019 GPK nie przeprowadziło okresowych kontroli (rocznych) urządzeń kanalizacyjnych 23 przepompowni służących do transportu ścieków w ramach ww. sieci, co zostało opisane w sekcji nieprawidłowości;
- książki obiektów budowlanych dla obiektów budowlanych wchodzących w skład Sieci zlewni Jarosławiec, Sieci zlewni Pieńkowo, Sieci zlewni Kłośnik zostały założone 5 listopada 2020 r. (w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 4 listopada 2020 r. dla ww. obiektów nie prowadzono ksiąg obiektów budowlanych, co zostało opisane w sekcji nieprawidłowości);

Na obszarze objętym działalnością Spółki nie funkcjonowały stacje zlewne umiejscowione poza terenem oczyszczalni ścieków. (akta kontroli str. 91-124)

h) W wyniku ww. kontroli wydano zalecenia w zakresie:

- wymiany kolektora tłoczego w Jarosławcu od przepompowni „Sucha” w Rusinowie do przepompowni „Czeczot PS1” w Jarosławcu,
- remontu odcinka kanalizacji sanitarnej o długości 0,2 m w miejscowości Jarosławiec poprzez wprowadzenie rękawa utwardzanego.

GPK do dnia zakończenia kontroli nie zrealizowało ww. zaleceń.

(akta kontroli str. 100-101, 112-113, 124, 127)

Zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa Zarządu Spółki:

- wymiana ww. kolektora nastąpi do 30 czerwca 2021 r. – Gmina Postomino zabezpieczyła środki na realizację tego przedsięwzięcia w kwocie 750 tys. zł w uchwale budżetowej na 2021 r.,

³⁸ Po 5 w każdym roku badanego okresu.

³⁹ Dalej: Sieć zlewni Jarosławiec.

⁴⁰ Obejmują sieci i przepompownie w miejscowościach Jezierzany, Rusinowo, Wicko Morskie i Jarosławiec.

⁴¹ 6845.1.8 – obejmuje dzierżawę sieci i przepompowni w miejscowości Łącko.

⁴² Dalej: Sieć zlewni Pieńkowo.

⁴³ Dalej: Sieć zlewni Kłośnik.

- remont ww. odcinka kanalizacji sanitarnej w Jarosławcu planowany jest w okresie wiosennym ze środków własnych Spółki, ponieważ okres zimowy ze względu na niskie temperatury wyklucza możliwość tego typu prac planowaną techniką rękawa utwardzanego.

(akta kontroli str. 127-133)

W okresie objętym kontrolą GPK przeprowadziło remont sieci kanalizacji sanitarnej, polegający na wykonaniu awaryjnego tymczasowego odcinka rurociągu tłoczego ścieków o długości 400 m, o którym mowa w punktach c-f.

(akta kontroli str. 53-59, 149)

i-l) W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2020 r. do Spółki wpłynęły łącznie 164 wnioski o podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, z tego 50 w 2018 r., 61 w 2019 r. i 53 w 2020 r. GPK pozytywnie rozpatrzyło 151 wniosków, z tego 44 w 2018 r., 54 w 2019 r. i 53 w 2020 r.

W ww. okresie w 122 przypadkach wnioskodawcy wykonali przyłączenia do kanalizacji wraz z jego odbiorem. Spółka we wszystkich przypadkach podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej zawarła umowy na odprowadzanie ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej. Nie wystąpiły przypadki odmowy zawarcia umowy na odprowadzanie ścieków z osobami, które wykonały przyłącze kanalizacyjne.

(akta kontroli str. 126, 148)

Analiza dokumentacji 5 wybranych odmów wykazała, że we wszystkich przypadkach przyczyną odmowy był brak rozdzielczej sieci kanalizacji znajdującej się w sąsiedztwie wnioskowanej nieruchomości.

(akta kontroli str. 148)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2018 i 2019 GPK jako zarządca obiektów budowlanych nie przeprowadziło okresowych rocznych kontroli obiektów budowlanych, tj. urządzeń kanalizacyjnych 23 przepompowni służących do transportu ścieków komunalnych w ramach Sieci zlewni Jarosławiec⁴⁴, Sieci zlewni Pieńkowo⁴⁵, Sieci zlewni Kłośnik⁴⁶, zgodnie z wymaganiami art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b Prawa budowlanego.

(akta kontroli str. 91-124, 136)

Na podstawie § 3 pkt 1 umów nr 1/2015 i 1/2017 o administrowaniu urządzeniami wod./kan., do zadań Spółki jako zarządcy należało: bieżąca eksploatacja, konserwacja i utrzymanie stałej sprawności technicznej powierzonych urządzeń kanalizacyjnych, a w szczególności prowadzenie bieżących spraw związanych ze zwykłą eksploatacją obiektów budowlanych oraz ich utrzymanie i użytkowanie zgodnie z wymaganiami Prawa budowlanego, w tym prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych i dokonywanie okresowych przeglądów.

(akta kontroli str.257-366)

Prezes Zarządu GPK wyjaśnił, że przeglądy i kontrole ww. obiektów budowlanych były przeprowadzane w latach 2018-2019 przez osoby, które nie posiadały

⁴⁴ O łącznej długości 55,3 km, przez którą prowadzono transport ścieków komunalnych z miejscowości Jarosławiec, Jezierzany, Rusinowo, Łącko, Wicko Morskie eksploatowanych przez GPK na podstawie umów o administrowaniu urządzeniami wod./kan. nr 1/2015 z 25 lutego 2015 r. i nr 1/2017 z 27 grudnia 2017 r. oraz umowy dzierżawy nr 6845.1.8.

⁴⁵ O łącznej długości 13 km, przez którą prowadzono transport ścieków komunalnych z miejscowości Pieńkowo i Postomino eksploatowanych przez GPK na podstawie ww. umowy nr 1/2015 o administrowaniu urządzeniami wod./kan.

⁴⁶ O łącznej długości 0,2 km, eksploatowanych przez GPK na podstawie ww. umowy nr 1/2015 o administrowaniu urządzeniami wod./kan.

stosownych uprawnień budowlanych. Nieprawidłowości w zakresie prowadzenia okresowych kontroli ww. sieci kanalizacji sanitarnej wynikały z zaniedbań w wykonywaniu obowiązków służbowych ówczesnego kierownika DWiK. GPK posiadało wiedzę dotyczącą stanu technicznego i potrzeb remontowo-modernizacyjnych eksploatowanej sieci kanalizacji sanitarnej i obiektów infrastrukturalnych, wynikającą z codziennej eksploatacji i systematycznych obchodów sieci. Wiedza ta była przekazywana właścicielowi infrastruktury, tj. Gminie.

(akta kontroli str. 134-139)

Tadeusz Sadowski wyjaśnił, m.in. że dokonywano kontroli ww. obiektów polegających na *sprawdzeniu stanu technicznego i ogólnego funkcjonowania, wynikającego z konieczności eksploatacji zarówno sieci jak i urządzeń oczyszczalni. Nie przeprowadzano ewidencjonowania oraz nie dokonywano stosownych wpisów do książki obiektu budowlanego, co wynikało z jego niedopatrzenia jako osoby odpowiedzialnej za dopilnowanie obowiązku wykonania okresowych kontroli przez osoby uprawnione wraz z udokumentowaniem stosownym protokołem.*

(akta kontroli str. 146-147)

2. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 4 listopada 2020 r. dla obiektów budowlanych wchodzących w skład Sieci zlewni Jarosławiec, Sieci zlewni Pieńkowo, Sieci zlewni Kłośnik nie prowadzono książek obiektów budowlanych, stanowiących dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy w okresie użytkowania tych obiektów, co było niezgodne z art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego.

Przedstawione do kontroli stosowne książki obiektów budowlanych ww. obiektów zostały założone 5 listopada 2020 r.

(akta kontroli str. 91-124, 136)

Prezes Zarządu GPK wyjaśnił, że nieprawidłowości w zakresie braku prowadzenia książek obiektów budowlanych dla ww. obiektów wynikały z zaniedbań w wykonywaniu obowiązków służbowych ówczesnego kierownika DWiK.

(akta kontroli str. 133-139)

Tadeusz Sadowski wyjaśnił, m.in. że *książki ww. obiektów budowlanych, nie były prowadzone mimo wynikającego z zakresu czynności kierownika działu obowiązku, z uwagi na niesumienne wykonywanie powierzonych zadań. (...) powyższe niedopatrzenia osoby odpowiedzialnej wynikały ze zbyt dużego obciążenia pozostałymi obowiązkami (osoba samodzielnie prowadziła bieżące utrzymanie i nadzór nad 3 oczyszczalniami, 23 przepompowniami ścieków oraz 55 km sieci kanalizacji sanitarnej powierzonej w obowiązkach codziennemu utrzymaniu funkcjonowania i wszelkich czynności z tym związanych), łącznie z prowadzeniem całości dokumentacji i sprawozdawczości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w GPK.*

(akta kontroli str. 146-147)

Prezes Zarządu Spółki w sprawie ww. nieprawidłowości wyjaśnił, że mając na uwadze konieczność poprawy funkcjonowania DWiK 30 września 2020 r. Zarząd podjął decyzję o odwołaniu z funkcji kierownika p. Tadeusza Sadowskiego i 1 listopada 2020 r. zatrudnił na stanowisku kierownika działu osobę z doświadczeniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Nowy kierownik obejmując obowiązki już w pierwszych dniach pracy zwrócił uwagę na fakt braku prowadzenia książek obiektu budowlanego i braku wykonywania obowiązków w tym zakresie z ustawy Prawo budowlane i niezwłocznie przystąpił do realizacji tych obowiązków. Wynikiem tych działań jest założenie brakujących książek obiektu budowlanego i wykonanie

obowiązkowych przeglądów rocznych i pięcioletnich oraz dokonanie stosownych wpisów w tych ksiązkach przez osoby posiadające stosowne uprawnienia.

(akta kontroli str. 133-141)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka w latach 2018-2019 nie wykonała rocznych przeglądów okresowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b Prawa budowlanego, obiektów budowlanych zlokalizowanych na sieci kanalizacji sanitarnej zlewni oczyszczalni w Jarosławcu, Pieńkowie i Kłóśniku oraz nie prowadziła dla tych obiektów ksiąg obiektu budowlanego w tym okresie. Książki te zostały założone w listopadzie 2020 r. Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 Prawa budowlanego, GPK przeprowadziło jednoroczne i pięcioletnie kontrole stanu technicznego tych obiektów w 2020 r. Spółka prowadziła monitoring działania sieci kanalizacji sanitarnej i usuwała niezwłocznie występujące awarie tej sieci. GPK nie dysponowało danymi o liczbie i procencie mieszkańców obszaru objętego działalnością Spółki korzystających z sieci kanalizacyjnej przydomowych oczyszczalni ścieków i ze zbiorników bezodpływowych.

3. Oczyszczanie ścieków komunalnych i zagospodarowanie osadów ściekowych

Opis stanu
faktycznego

3.1. Zapewnienie właściwego oczyszczania ścieków komunalnych.

a-e) Starosta Sławieński decyzją nr 117/2017⁴⁷ z 28 marca 2017 r. udzielił GPK pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód z terminem ważności do 27 marca 2022 r.

W pozwoleniu wodnoprawnym określono następujące warunki:

- wprowadzenie oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni zlokalizowanej na dz. Nr 98/5 w miejscowości Jarosławiec do rowu zlokalizowanego w działce nr 132/42 obręb ewidencyjny Jarosławiec w określonej ilości⁴⁸;
- współrzędne geograficzne⁴⁹ istniejącego wylotu ścieków oczyszczonych do rowu;
- dopuszczalna wielkość zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach komunalnych wprowadzonych do rowu⁵⁰;
- urządzenia do oczyszczania ścieków⁵¹;
- warianty pracy oczyszczalni – w okresie letnim czynne trzy komory reaktora SBR, w okresie po sezonie letnim (przy zmniejszonym dopływie ścieków komunalnych) – czynna jedna komora, pozostałe komory napełniane będą oczyszczonym i ściekami;
- postępowanie w przypadku awarii urządzeń;
- obowiązki GPK w zakresie utrzymania instalacji do oczyszczania ścieków w dobrym stanie technicznym i eksploatacyjnym, utrzymania urządzeń „starej” oczyszczalni niezbędnych do utrzymania właściwej pracy, w przypadku

⁴⁷ BS.6341.46.2014.III, dalej: pozwolenie wodnoprawne.

⁴⁸ Do: $Q_{\text{mash}} = 149,04 \text{ m}^3$, $Q_{\text{śr.d.}} = 1\,240,6 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{roczne}} = 452\,807 \text{ m}^3/\text{rok}$.

⁴⁹ N 54° 32'3,5" E 16° 34'2,7".

⁵⁰ BZT₅ - 15 mg O₂/l, ChZT_{cr} - 125 mg O₂/l, zawiesina ogólna - 35 mg/l; azot ogólny - 15 mgN/l, fosfor ogólny 2 mgP/l.

⁵¹ Ścieki przed odprowadzeniem do odbiornika będą oczyszczone na instalacji składającej się z punktu zlewnego ścieków dowożonych – płyta spustowa o kształcie koryta żelbetowego o wymiarach 3x0,6x0,5 m z kratą ręczną B600/40, dwóch krat mechanicznych schodkowych o wydajności $Q = 35,0 \text{ dm}^3/\text{s}$, dwóch pras tłokowych do skratek, dwóch piaskowników wirowych $D = 2,0 \text{ m}$ z przenośnikami ślimakowymi do piasku, komory rotacyjno – wyrównawczej o pojemności całkowitej $V = 426,8 \text{ m}^3$, wyposażonej w trzy pompy zatapialne $Q = 220 \text{ m}^3/\text{h}$ i $H_p = 5,0 \text{ m}$, stacji strącania przy użyciu reagenta PIX, komory reaktora biologicznego SBR o pojemności V całkow. $3 \times 1309,5 \text{ m}^3$ i $V_u = 3 \times 1162 \text{ m}^3$, każda wyposażona w zbiornik retencyjny o pojemności $V_{u\text{ż.}} = 24,8 \text{ m}^3$ i 22 m^3 , komory tlenowej termofilowej stabilizacji osadu o pojemności $V_{\text{całk.}} = 1155,2 \text{ m}^3$ i $V_{\text{uz.}} = 138 \text{ m}^3$, pompowni osadu zagęszczonego o pojemności V całkow. $12,4 \text{ m}^3$ i $V_{\text{cz.}} = 11 \text{ m}^3$, stacji dmuchaw (budynek socjalno-techniczny) powietrza do napowietrzania ścieków i osadu, dmuchawy napowietrzające szt. 3 o parametrach $Q_p = 35 \text{ Nm}^3/\text{min}$, $P = 45 \text{ kW}$, $\Delta P = 0,5 \text{ bar}$, pompowni ścieków wykonanej z kręgów żelbetowych $D 1600$ z pompami o parametrach $Q_p = 49 \text{ m}^3/\text{h}$ i $H_p = 8 \text{ m}$, lagun osadu o powierzchni 1 ha , H cz = $1,9 \text{ m}$, komory odpływu ścieków oczyszczonych.

konieczności zrzutów awaryjnych, we właściwym stanie technicznym i eksploatacyjnym, systematycznej konserwacji wylotu ścieków, prowadzenia systematycznych pomiarów ilości i jakości oczyszczonych ścieków w zakresie wskaźników BZT₅, zawiesina ogólna, CHZT_{cr}, azot ogólny, fosfor ogólny, w regularnych odstępach czasu w ciągu roku, stale w tym samym miejscu. Liczba pobieranych średnich dobowych próbek dopływających i wprowadzanych do wód nie może być mniejsza niż 12 próbek w ciągu roku, a jeżeli zostanie wykazane, że ścieki spełniają wymagane warunki – cztery razy w następnym roku. W przypadku gdy jedna próbka nie spełni wymaganych warunków, w następnym roku pobiera się ponownie 12 próbek;

- systematyczna konserwacja rowu melioracyjnego od wylotu oczyszczonych ścieków do Kanału Głównickiego oraz partycypowanie w kosztach utrzymania Kanału Głównickiego od miejsca wprowadzania oczyszczonych ścieków do jego ujścia do rzeki Głównicy;

- zawarcie umowy z ZZMiUW w Szczecinie w zakresie partycypacji w kosztach utrzymania i eksploatacji stacji pomp.

(akta kontroli str. 384-388)

Dyrektor Zarządu Zlewni w Koszalinie⁵² PGW Wody Polskie decyzją z 9 grudnia 2019 r. stwierdził cofnięcie z urzędu bez odszkodowania ww. pozwolenia wodnoprawnego, udzielonego decyzją Starosty Sławieńskiego z 28 marca 2017 r.

Przyczyną cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego były ustalenia postępowania administracyjnego,⁵³ w toku którego stwierdzono:

- naruszenie warunków wynikających z art. 415 pkt 1 Prawa wodnego, tj. Spółka zmieniła warunki wykonywania uprawnień ustalonych w obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym⁵⁴ - GPK wielokrotnie wykazywało znaczne przekroczenia dopuszczalnych stężeń wskaźników zanieczyszczeń określonych w pkt I.2 pozwolenia wodnoprawnego. Z uwagi na dużą ilość ścieków dopływających do oczyszczalni w sezonie turystycznym, oczyszczalnia w okresie 2017-2018 przekraczała dopuszczalną roczną ilość, określoną w decyzji wodnoprawnej, co zdaniem dyrektora ZZ PGW Wody Polskie dowodzi, że oczyszczalnia nie spełnia parametrów określonych w rozporządzeniu sprawie substancji szczególnie szkodliwych (...)⁵⁵.- naruszenie warunków wynikających z art. 415 pkt 3 Prawa wodnego, ponieważ GPK w wyniku prowadzonej działalności nie realizuje

---

⁵² Dalej: Dyrektor ZZ.

⁵³ Wszczętego 2 października 2019 r. przez ZZ PGW Wody Polskie w następstwie awarii stwierdzonej 15 sierpnia 2019 r. i zanieczyszczenia ściekami pochodzącymi z Oś w Jarosławcu Kanału Głównickiego i rzeki Głównicy.

⁵⁴ W trakcie toczącego się postępowania administracyjnego do ZZ PGW Wody Polskie wpłynęło pismo ZWIOŚ w Szczecinie (DI.7024.1.52.8.2019.MI) o ustaleniach kontroli i oględzin przeprowadzonych w okresie 16 sierpnia 2019 r. – 18 listopada 2019 r. w GPK. W protokole kontroli oprócz ustaleń związanych z zanieczyszczeniem kanału i rzeki ściekami pochodzącymi z Oś w Jarosławcu, a także wyników badań próbek wskazujących na znaczne przekroczenia jakości ścieków oczyszczonych, stwierdzono: przekroczenie dopuszczalnej rocznej ilości ścieków oczyszczonych odprowadzanych z Oś w Jarosławcu w 2017 r. i w 2018 r.; przekroczenie dopuszczalnych stężeń wskaźników zanieczyszczeń w próbkach ścieków oczyszczonych pobranych w okresie od 24/25 maja 2017 r. do 3/4 września 2019 r.; nieutrzymywanie w dobrym stanie technicznym i eksploatacyjnym instalacji do oczyszczania ścieków oraz obiektów „starej oczyszczalni”; brak systematycznej konserwacji wylotu ścieków oczyszczonych oraz rowu melioracyjnego od wylotu oczyszczonych ścieków do Kanału Głównego; nieprowadzenie kart ewidencji komunalnych osadów ściekowych w 2016 r., 2018 r. i 2019 r.; prowadzenie ewidencji wytworzonych odpadów w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym.

⁵⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. poz. 1311); dalej: rozporządzenie w sprawie substancji szczególnie szkodliwych.

przedsięwzięć ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko w ustalonym w pozwoleniu wodnoprawnym zakresie⁵⁶.

- naruszenie w pozwoleniu wodnoprawnym ustaleń, o jakich mowa w art. 396 ust. 1 pkt 1, 2 i 8 Prawa wodnego, dotyczących planu gospodarowania na obszarze dorzecza, braku realizacji ustaleń KPOŚK oraz niespełnienia wymagań ochrony środowiska. Dyrektor ZZ PGW Wody Polskie uznał, że istnieje obawa, iż niewystarczająca przepustowość oczyszczalni ścieków w stosunku do wymaganego zapotrzebowania, oparta o przestarzałą i nieefektywną technologię prowadzi do znaczącego odpływu ładunku zanieczyszczeń do odbiornika wodnego (Głównica z jeziorami Kopań i Wicko) i stanowi poważne zagrożenie oraz ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych tj. dobrego stanu ekologicznego i chemicznego.

- niezrealizowanie przez Spółkę do daty decyzji uchylającej pozwolenie wodnoprawne ustaleń określonych w KPOŚK z 2017 r. dotyczących zakresu i harmonogramu realizacji przedsięwzięć w przedmiocie modernizacji oczyszczalni ścieków wraz z przewidywanym terminem jej zakończenia do 30 września 2019 r. Jednak do chwili obecnej Spółka nie zrealizowała zadań wynikających z powyższych ustaleń i z tych względów funkcjonujące pozwolenie wodnoprawne nie spełni warunku zgodności z KPOŚK – art. 396 ust. 1 pkt 6 Prawa wodnego.

(akta kontroli str.468-472)

Pismem z 31 grudnia 2019 r. Dyrektor ZZ PGW Wody Polskie zawiadomił o wniesieniu odwołania od ww. decyzji przez Wójta Gminy oraz przez GPK. Odwołanie wraz z aktami sprawy zostało przekazane do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie w Szczecinie. Do dnia kontroli nie wpłynęło rozstrzygnięcie w sprawie wniesionego odwołania.

GPK pismem z 13 lutego 2020 r. złożyło wniosek o wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód poprzez wprowadzanie ścieków oczyszczonych z oczyszczalni Jarosławiec do Głównego Rowu i rzeki Głównicy na okres do 31 grudnia 2022 r., tj. do czasu zakończenia trwającej inwestycji przebudowy i rozbudowy ww. oczyszczalni ścieków. W związku z toczącym się postępowaniem w sprawie wniesionego przez GPK ww. odwołania wniosek ten, do czasu zakończenia rozpatrywania ww. odwołania nie jest procedowany.

(akta kontroli str. 391-393)

Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie⁵⁷ w okresie od 17 listopada 2020 r. do 15 stycznia 2021 r. na zlecenie NIK przeprowadził kontrolę i dokonał oględzin urządzeń i instalacji do oczyszczania ścieków i przeróbki komunalnych osadów ściekowych w Oś w Jarosławcu. W trakcie kontroli dokonał oceny zgodności pozwolenia wodnoprawnego Starosty Sławieńskiego z prawem i charakterystyką Oś w Jarosławcu ustalając, że:

- określone w pozwoleniu wodnoprawnym dopuszczalne wielkości stężeń zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach: BZT₅ – 15 mgO₂/l, ChZT_{Cr} – 125 mgO₂/l, zawiesina ogólna – 35 mg/l, azot ogólny – 15 mgN/l, fosfor ogólny – 2 mgP/l, odpowiadają najwyższym dopuszczalnym wartościom substancji

⁵⁶ Spółkę zobowiązano do utrzymania instalacji do oczyszczania ścieków w dobrym stanie technicznym i eksploatacyjnym, utrzymania urządzeń „starej oczyszczalni” w przypadku konieczności zrzutów awaryjnych we właściwym stanie technicznym i eksploatacyjnym oraz systematycznej konserwacji wylotu ścieków i rowu melioracyjnego. Kontrola ZWIOŚ 16 sierpnia 2019 r. stwierdziła poważne uchybienia w tym zakresie. Organ w uzasadnieniu decyzji o cofnięciu pozwolenia wodnoprawnego uznał, że w związku z tym układ technologiczny nie gwarantuje spełnienia warunków zawartych w pozwoleniu, gdyż eksploatacja oczyszczalni nie jest zdolna do przyjęcia ścieków w objętości charakterystycznej dla sezonu letniego w turystycznej miejscowości Jarosławiec, a niewydolność ma charakter permanentny i nie stanowi jedynie pojedynczego zdarzenia.

⁵⁷ Dalej: ZWIOŚ.

zanieczyszczających dla RLM aglomeracji od 15 000 do 99 999 określonym w załączniku nr 3 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych,

- liczba średnich dobowych próbek ścieków do pobrania w ciągu roku została określona niezgodnie z § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych, w myśl którego liczba pobranych średnich dobowych próbek ścieków, o których mowa w ust. 1, dla RLM oczyszczalni od 10 000 do 49 999 nie może być mniejsza niż 12 próbek w okresie roku,
- zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym liczba pobranych średnich dobowych próbek ścieków dopływających i wprowadzanych do wód nie może być mniejsza niż 12 próbek w ciągu roku, a jeżeli zostanie wykazane, że ścieki spełniają wymagane warunki – cztery próbki w następnym roku, w przypadku gdy jedna próbka z czterech pobranych nie spełni wymaganych warunków, w następnym roku pobiera się ponownie 12 próbek. Określona w ww. pozwoleniu wodnoprawnym ilość próbek ścieków do pobrania w ciągu roku odpowiada oczyszczalniom o RLM od 2 000 do 9 999,
- Starosta Sławieński w pozwoleniu wodnoprawnym nie wskazał miejsca poboru próbek ścieków oczyszczonych i w związku z tym GPK zobowiązany jest do poboru próbek ścieków zgodnie z § 5 ust. 1 pkt rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych,
- w pozwoleniu wodnoprawnym nie określono warunków poboru próbek ścieków oczyszczonych z uwzględnieniem cykliczności odprowadzania ścieków z oczyszczalni w Jarosławcu (oczyszczalnia typu SBR z cyklicznym zrzutem ścieków).

(akta kontroli str.393-394)

f) W trakcie przeprowadzonych 17 listopada 2020 r. oględzin ZWIOŚ stwierdził naruszenia w eksploatacji oczyszczalni ścieków i zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych.

Proces oczyszczania ścieków przebiegał następująco: ścieki surowe z pompowni głównej zlokalizowanej przy ul. Bałtyckiej w Jarosławcu przepompowywane były do oczyszczalni dwoma rurociągami tłoczonymi. W związku z przebudową stacji zlewnej, ścieki dowożone taborem asenizacyjnym wprowadzane były do punktu zlewnego, wyposażonego w kratę ręczną. Pomiar napływających ścieków odbywał się za pomocą dwóch przepływomierzy elektromagnetycznych zamontowanych na obu kolektorach w budynku socjalno-technicznym. Po oczyszczeniu na kratkach mechanicznych ścieki grawitacyjnie odprowadzane były do dwóch piaskowników wirowych i po wytrąceniu piasku ścieki grawitacyjnie przepływały do zbiornika retencyjnego. Skratki po płukaniu i odwodnieniu na prasach przetłaczane były do pojemników na skratki w pomieszczeniu pod kratami. Pojemniki ze skratkami i zawartością piaskowników ustawiane były na utwardzonym terenie przed budynkiem socjalno-technicznym do momentu odbioru przez uprawniony podmiot. Następnie po wyrównaniu stężeń zanieczyszczeń ścieki kierowane były do trzech komór SBR I, SBR II, SBR III. W dniu oględzin pracowały komory reaktora SBR I i SBR III, komora reaktora SBR II była wyłączona ze względu na prace modernizacyjne związane z przebudową oczyszczalni. Do każdej komory reaktora ścieki surowe pompowane były za pomocą oddzielnych pomp w zbiorniku retencyjnym. W zbiorniku retencyjnym ścieki mieszane były dwoma mieszadłami średnioobrotowymi, poziomymi, zatapialnymi. W zbiorniku retencyjnym następowało uśrednianie i retencjonowanie ścieków oraz okresowe, powiązane z cyklem pracy reaktora SBR pompowanie ścieków. Dla każdej komory SBR przeznaczona była jedna pompa w zbiorniku retencyjnym. Każda komora SBR wyposażona była w mieszadła średnioobrotowe poziome zatapialne oraz w ruszt napowietrzający membranowy. W każdej z komór, w trybie normalnym odbywały się cztery cykle na

dobę. W każdym cyku występowały cztery fazy pracy reaktora SBR (poszczególne fazy mogły odbywać się w trybie normalnym lub tzw. Turbo, ze skróconym czasem przebywania ścieków):

- faza 1 – napełnianie komory, denitryfikacja, nityfikacja napowietrzanie,
- faza 2 – sedimentacja,
- faza 3 – spust osadu nadmiernego,
- faza 4 – spust ścieków oczyszczonych.

Po zakończeniu fazy napowietrzania w reaktorze wyłączała się dmuchawa. Następowła faza sedimentacji. W dniu oględzin ścieki oczyszczone po fazie sedimentacji były klarowne, bez widocznej zawiesiny, optycznie czyste. Następnie osad przepływał do komory osadu nadmiernego i pompowni osadu skąd przepompowywany był na laguny osadu. Na lagunach następowała sedimentacja osadu i częściowa mineralizacja. Ciecz nadosadowa z laguny zawracana była do reaktora i poddawana oczyszczeniu. Osad wypompowywany był z laguny i poddawany był odwadnianiu na taśmowej prasie filtracyjnej z wykorzystaniem polimeru. Odwodniony osad z prasy filtracyjnej trafiał do metalowego kontenera. Woda z odwadnianego osadu kierowana była do laguny. Oczyszczone ścieki odprowadzane były betonowym kanałem D 600 do rowu melioracyjnego o długości 60 m, dopływającego do rzeki Główniczki (Kanał Główny), która w odległości 300 m ma ujście do rzeki Głównicy. Pomiar ilości odprowadzanych ścieków oczyszczonych odbywał się od 7 stycznia 2020 r. za pomocą przepływomierza zamontowanego na odpływie ścieków oczyszczonych. Ścieki oczyszczone w studzienkach rewizyjnych zlokalizowanych na kolektorze odprowadzającym ścieki do wylotu były klarowne, bez widocznej zawiesiny. Wylot ścieków częściowo zalany. Na brzegach rowu powyżej wylotu ścieków umieszczono betonowe płyty, na których zamontowano urządzenie do napowietrzania wody w rowie, w dniu oględzin urządzenie nie pracowało. Woda w rowie melioracyjnym przy wylocie ścieków i w miejscu ujścia do rzeki Główniczki bez widocznych zanieczyszczeń. Próbkę ścieków oczyszczonych do badań laboratoryjnych pobierane były ze studzienki do poboru próbek ścieków oczyszczonych zlokalizowanej na placu, na wysokości trzeciej laguny osadu, naprzeciwko I komory reaktora SBR. Ścieki oczyszczone w studzienice do poboru próbek ścieków były oczyszczone, bezbarwne, optycznie czyste. Odwodniony osad z prasy filtracyjnej trafia do metalowego kontenera. Komunalne osady ściekowe magazynowane były pod wiatą za budynkiem administracyjno-warsztatowym i okresowo przekazywane do rolniczego wykorzystania. Podczas oględzin część magazynowanych osadów znajdowała się na nieszczelnej powierzchni przed wiatą. W trakcie kontroli osady znajdujące się poza utwardzonym terenem wiaty zostały usunięte a teren uporządkowano.

(akta kontroli str. 408-427)

g) W trakcie oględzin 17 listopada 2020 r. pracownicy Centralnego Laboratorium Badawczego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska zainstalowali w studzienice do poboru próbek ścieków oczyszczonych automatyczny pobornik w celu pobrania średniej dobowej próbki ścieków. Badanie wykazało, że wartości wskaźników: BZT₅, ChZT_{Cr}, zawiesina ogólna, azot ogólny nie przekroczyły najwyższych dopuszczalnych wartości substancji zanieczyszczających określonych w załączniku nr 3 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych, natomiast w zakresie wskaźnika fosfor ogólny stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości określonej w załączniku nr 3 ww. rozporządzenia o 0,79 mg/l (dla RLM aglomeracji od 15 000 do 99 999).

W związku ze stwierdzonym przekroczeniem wskaźnika fosfor ogólny w próbce kontrolnej pobranej 17/18 listopada 2020 r., kontrolowany wyjaśnił, że: w związku z prowadzoną przebudową (całkowita zmiana technologii oczyszczania ścieków) i rozbudową obiektu oraz związanym z tym demontażem części urządzeń służących

do oczyszczania ścieków, w tym m.in. stacji dozowania preparatu PIX wraz z pompą dozującą, służącego eliminacji zanieczyszczeń związkami fosforu ze ścieków, w czasie poboru kontrolnej próbki ścieków nie było możliwości prawidłowego dozowania preparatu PIX w celu eliminacji zanieczyszczeń związkami fosforu ze ścieków. Preparat PIX jest obecnie dozowany (dolewany do ścieków) ręcznie, jednorazowo do każdego cyklu oczyszczania w likwidowanej technologii SBR. Kontrolowany poinformował również, że sytuacja ta ulegnie zmianie po zakończeniu przebudowy tzw. obiektu nr 1 - budynku socjalno-technicznego, na którego hali zamontowane będą nowe urządzenia oczyszczenia mechanicznego (sitopiaskownik) oraz nowa stacja dozowania PIX.

(akta kontroli str.398-399)

W protokole przyjęcia informacji kontrolowany poinformował, że eksploatacja oczyszczalni obecnie prowadzona jest zgodnie z instrukcją obsługi z wyłączeniem tlenowej stabilizacji osadów. Na dzień dzisiejszy pracują 2 SBR-y: SBR I i SBR III. SBR II jest wyłączony z eksploatacji od 22 września 2020 r., zgodnie z harmonogramem realizacji prac modernizacji oczyszczalni. Ciąg technologiczny oczyszczania ścieków nie uległ zmianie w stosunku do roku ubiegłego.

Pismem z 13 stycznia 2021 r. kontrolowany poinformował, że po wizji lokalnej przeprowadzonej przez pracowników PGW Wody Polskie, w celu zabezpieczenia przed nadmiarem ścieków dopływających na oczyszczalnię w sezonie letnim, przygotowano do uruchomienia dodatkową oczyszczalnię ścieków – zmodyfikowaną typu Lemna. W czerwcu 2020 r. zakończono dostosowanie ww. oczyszczalni do przyjmowania nadmiaru ścieków napływających na oczyszczalnię w sezonie letnim. Kontrolowany wyjaśnił również, że powyższe rozwiązanie ma funkcjonować w okresie sezonu letniego do czasu zakończenia nowej inwestycji, tj. do 2022 r. lub w zależności od postępu prac modernizacyjnych, tylko w sezonie 2020 r. Kontrolowany poinformował również, że w 2020 r. przystosowana „stara oczyszczalnia typu Lemna” była eksploatowana w okresie od 30 czerwca 2020 r. do 14 września 2020 r. W tym okresie wprowadzono do ww. oczyszczalni łącznie 8.266 m³ ścieków. Ilość tą oszacowano na podstawie objętości napełnienia stawu tlenowego i stawu trzcinowego oraz ilości cieków wprowadzanych do tej oczyszczalni podczas rozruchu technologicznego i sezonu letniego.

Zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi przez kontrolowanego, próbki ścieków oczyszczonych do badań laboratoryjnych, w celu ustalenia spełnienia warunku określonego w pozwoleniu wodnoprawnym z 2017 r. pobierane są w studni poboru prób zlokalizowanej na terenie Oś Jarosławiec. Wskazane miejsce poboru znajduje się powyżej miejsca wprowadzenia do kolektora odprowadzającego ścieki, oczyszczonych ścieków z przystosowanej „starej oczyszczalni typu Lemna”, w sezonie letnim. W związku z powyższym przeprowadzone badania jakości ścieków oczyszczonych w próbkach pobranych w okresie od 30 czerwca 2020 r. do 14 września 2020 r. nie obejmowały ścieków oczyszczonych odprowadzanych ze „starej oczyszczalni typu Lemna”, co stanowi naruszenie § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych, zgodnie z którym pobierania próbek ścieków bytowych oraz ścieków komunalnych, wprowadzanych do wód lub do ziemi, do celów oznaczenia wartości substancji zanieczyszczających lub procentu redukcji substancji zanieczyszczających, określonych w załączniku nr 2 i 3 ww. rozporządzenia, dokonuje się stale w tym samym miejscu, w którym ścieki są wprowadzane do wód lub do ziemi, lub w innym miejscu reprezentatywnym dla jakości tych ścieków, a jeżeli z pozwolenia wodnoprawnego albo pozwolenia zintegrowanego wynika, że poboru próbek ścieków dokonuje się w miejscach, w których ścieki dopływają do oczyszczalni ścieków, również stale w tych samych miejscach.

Kontrolowany przedłożył sprawozdania z badań jednorazowych próbek ścieków pobranych z wylotu pilastra „starej oczyszczalni typu Lemna” 9 i 15 lipca 2020 r. oraz 24 sierpnia 2020 r. Ww. próbki pobrane zostały niezgodnie z art. 147a Poś przez pracownika Spółki.

(akta kontroli str. 399-400)

h-i) W latach 2018 i 2019 GPK prowadziło książkę obiektu dla Oś w Jarosławcu, nie przeprowadziło natomiast okresowych przeglądów rocznych i stanu technicznego obiektów budowlanych Oś w Jarosławcu w okresie jej funkcjonowania przed i w trakcie modernizacji, co zostało opisane w sekcji nieprawidłowości. W 2020 GPK przeprowadziło roczne i pięcioletnie przeglądy stanu technicznego ww. obiektów budowlanych

(akta kontroli str. 434-445)

j) Oś w Jarosławcu była w trakcie kompleksowej modernizacji w ramach realizowanego przedsięwzięcia pn. *Modernizacja oczyszczalni ścieków w Jarosławcu*. Faktyczne rozpoczęcie realizacji inwestycji nastąpiło 2 grudnia 2019 r. a jej zakończenie zaplanowano na 29 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 381)

k) GPK dysponowało wynikami badań ścieków oczyszczonych odprowadzanych do rzeki Głowniczki przeprowadzanych przez akredytowane laboratorium. Dopuszczalne wartości zanieczyszczeń ścieków oczyszczonych zawarte były w pozwoleniu wodnoprawnym. W badanym okresie występowały przekroczenia parametrów ścieków oczyszczonych. W stosunku rocznym (średnia z badań w roku) ilość ładunków ścieków nie przekraczała dopuszczalnych norm.

(akta kontroli str. 446-449)

l) GPK przekazywało wyniki pomiarów ilości i jakości wprowadzanych ścieków do wód lub do ziemi z Oś w Jarosławcu zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym, rozporządzeniem w sprawie wyników pomiarów⁵⁸, (wraz z kopią wyników z laboratorium) do ZWIOŚ.

(akta kontroli str. 447-448)

m) W badanym okresie pobór próbek ścieków odprowadzanych z komunalnej oczyszczalni ścieków i ich analiza były prowadzone przez akredytowane laboratorium⁵⁹, w rozumieniu przepisów usuwy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności⁶⁰, w zakresie badań, do których wykonywania GPK było zobowiązane.

(akta kontroli str. 448)

n) GPK przekazywało wyniki pomiarów na podstawie przepisów Poś, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wyników pomiarów, w związku z eksploatacją instalacji dla zapewnienia systematycznej kontroli emisji i warunków korzystania ze środowiska. ZWIOŚ nie wnosił uwag do przekazanych w sprawozdaniach wyników badań i nie podejmował działań z tym związanych.

(akta kontroli str. 448)

ZWIOŚ w sierpniu 2019 r. przeprowadził kontrolę, podczas której zbadano wyniki badań ścieków. ZWIOŚ zakończył kontrolę 18 listopada 2019 r. i w protokole kontroli

⁵⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji (Dz. U. Nr 215, poz. 1366); obowiązujące do 31 grudnia 2020 r.; dalej: rozporządzenie w sprawie wyników pomiarów.

⁵⁹ SGS Polska Sp. z o.o. Laboratorium Środowiskowe w Pszczynie, spełniało wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005 w zakresie akredytacji Nr AB 1232 i posiadało Certyfikaty Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 1232 wydane przez Polskie Centrum Akredytacji.

⁶⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 155 ze zm.

(NR DEL-KS 125/2019) z 4 grudnia 2019 r. wydał zarządzenie pokontrolne, w którym stwierdził, że niektóre analizy wykonanych badań próbek ścieków oczyszczonych wykazały przekroczenia dopuszczalnych stężeń wskaźników niektórych zanieczyszczeń.

ZWIOŚ w piśmie z 23 października 2020 r. zawiadomił o wszczęciu postępowania administracyjnego o wymierzenie kary pieniężnej za wprowadzanie w 2017 r. ścieków z oczyszczalni w Jarosławcu z przekroczeniem warunków korzystania ze środowiska określonych w pozwoleniu wodnoprawnym (co do jakości ścieków) i wymierzono karę za wprowadzanie ścieków niespełniających wymagań (decyzja nr 30/D/2020 z 22 grudnia 2020 r.).

(akta kontroli str. 448)

o) W badanym okresie GPK nie otrzymało decyzji o ustaleniu opłaty podwyższonej.

(akta kontroli str. 448)

3.2. Zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych

a-n) GPK w badanych latach nie wytwarzało odpadów niebezpiecznych. W Oś w Jarosławcu powstawały odpady o kodach: - 19 08 01 skratki, - 19 08 02 zawartość piaskowników, - 19 08 05 ustabilizowane komunalne osady ściekowe. GPK nie było zobowiązane do posiadania pozwolenia na wytwarzanie odpadów. Spółka wytworzyła w latach 2018-2019 - 58,38 Mg i 36,20 Mg skratek, odpadów o kodzie 19 08 02 (zawartość piaskowników). GPK wytworzyło w 2019 r. 14,66 Mg i w 2020 r. (III kwartał) 8,08 Mg.

Wytworzone odpady o kodach: 19 08 01 - skratki, 19 08 02 – zawartość piaskowników, magazynowane były do momentu odbioru przez uprawniony podmiot, w foliowych zamkniętych workach z tworzywa sztucznego, umieszczonych w pojemnikach na odpady, ustawionych na utwardzonym placu przed budynkiem socjalno-technicznym. Z przedłożonych kart ewidencji i kart przekazania odpadów wynika, że ww. odpady przekazywane były na bieżąco Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Słupsku – Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie, które jest wpisane do rejestru podmiotów gospodarujących odpadami pod numerem 000023229. Odpadów o kodzie 19 08 05 (ustabilizowane komunalne osady ściekowe) wytworzono w 2019 r. – 5 099 Mg, a w 2020 r. (III kwartał) – 6 577 Mg.

Gospodarka osadowa na terenie oczyszczalni prowadzona była z pominięciem tlenowej stabilizacji osadów i polegała na zrzucie osadu nadmiernego z dna komór reaktora SBR do pompowni osadów, skąd cyklicznie przepompowywany był on do jednej z trzech lagun. Na lagunie następuje sedymentacja i częściowa mineralizacja osadu. Woda nadosadowa zawracana jest do reaktorów oczyszczalni i poddawana oczyszczeniu, a pozostały osad poddawany jest odwodnieniu na taśmowej filtracyjnej prasie mobilnej. Po odwodnieniu osad magazynowany jest pod wiatą przy budynku administracyjno-warsztatowym do momentu przekazania do rolniczego wykorzystania okolicznym rolnikom. Spółka zakupiła prasę Ekofin-Pol Monobelt NP12CK, w celu odwadniania osadu zalegającego na lagunach osadowych. Do odwadniania osadu wykorzystywany jest polimer Flopam EM 840 HIB. Zgodnie z wyjaśnieniami kontrolowanego przedłożonymi w piśmie z 13 stycznia 2021 r. komunalne osady ściekowe magazynowane były pod wiatą w okresie nie dłuższym niż rok.

Na podstawie kart przekazania odpadów i kart ewidencji komunalnych osadów ściekowych ustalono, że w kwietniu 2020 r. Spółka nieodpłatnie przekazała dwukrotnie ustabilizowane komunalne osady ściekowe do rolniczego wykorzystania. Ustalono, że zastosowane dawki ustabilizowanych komunalnych osadów

ściekowych były zgodne § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych⁶¹.

Zgodnie z art. 180a Poś pozwolenie na wytwarzanie odpadów jest wymagane do wytwarzania odpadów: 1) o masie powyżej 1 Mg rocznie - w przypadku odpadów niebezpiecznych lub 2) o masie powyżej 5 000 Mg rocznie - w przypadku odpadów innych, niż niebezpieczne.

Kontrolowany wyjaśnił, że nie posiada pozwolenia na wytwarzanie odpadów powstających w wyniku eksploatacji instalacji do oczyszczania ścieków w Jarosławcu, co stanowi naruszenie art. 180a pkt 2 Poś.

GPK zobowiązane było do przeprowadzania badań komunalnych osadów ściekowych wytworzonych w Oś w Jarosławcu z częstotliwością nie rzadziej niż raz na cztery miesiące⁶². GPK wykonywało badania komunalnych osadów ściekowych wytworzonych w Oś w Jarosławcu w okresie od 20 marca 2020 r. do 17 listopada 2020 r. z częstotliwością mniejszą niż raz na cztery miesiące, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie koś.

Na podstawie przedłożonego przez GPK sprawozdania z badań gruntów oraz protokołu poboru próbek gruntu, na których zastosowano komunalne osady ściekowe, stwierdzono że pobór oraz badania próbek gleby wykonane zostały przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Koszalinie, która nie posiadała akredytacji w zakresie poboru próbek gleby. Ponadto oznaczenia metali w wierzchniej warstwie gruntu w zakresie kadmu i niklu wykonano metodą nieakredytowaną. W związku z powyższym stwierdzono, że kontrolowany nie spełnił warunku stosowania komunalnych osadów ściekowych określonego w § 2 ust. 5 rozporządzenia w sprawie koś.

GPK w badanym okresie przekazywało do rolniczego wykorzystania komunalne odpady ściekowe podmiotowi, który nie został ujawniony w rejestrze gruntów jako władający gruntami zlokalizowanymi na działce, na których zastosowano w 2020 r. komunalne osady ściekowe. W związku z tym nie spełnia definicji władającego powierzchnią ziemi w rozumieniu art. 3 pkt 44 Poś. Ponadto podmiot ten nie posiadał decyzji zezwalającej na przetwarzanie odpadów o kodzie 19 08 05 w procesie odzysku R10. Wobec powyższego Spółka przekazywała odpady o kodzie 19 08 05 w 2020 r. nieuprawnionemu podmiotowi, co stanowi naruszenie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁶³. GPK na 7 dni przed przekazaniem do zastosowania osadów ściekowych w rolnictwie powiadamiało ZWIOŚ, na podstawie art. 96 ust. 8 ustawy o odpadach.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego urządzeń służących do przeróbki komunalnych osadów ściekowych.

(akta kontroli str. 400-406)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) W latach 2018 i 2019 GPK, jako zarządca obiektów budowlanych nie przeprowadziło okresowych rocznych kontroli obiektów budowlanych wchodzących w skład Oś w Jarosławcu, co stanowiło naruszenie art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b prawa budowlanego.

⁶¹ Dz. U. poz. 257; dalej: rozporządzenie w sprawie koś.

⁶² Kontrolowany podmiot przedłożył badania komunalnych osadów ściekowych pobranych:

- 18 stycznia 2019 r., sprawozdanie z badań nr SB/07421/01/2019,
- 20 września 2019 r., sprawozdanie z badań nr SB/110000/10/2019,
- 12 grudnia 2019 r., sprawozdanie z badań nr SB/146082/12/2019,
- 18 lutego 2020 r., sprawozdanie z badań nr SB/17765/02/2020,
- 2 marca 2020 r., sprawozdanie z badań nr SB/23453/03/2020,
- 20 marca 2020 r., sprawozdanie z badań nr SB/29519/03/2020.

⁶³ Dz.U. z 2020 r., poz. 797 ze zm.; dalej: ustawa o odpadach.

(akta kontroli str. 436-445)

Według § 3 pkt 1 umowy nr 1/2015 o administrowaniu urządzeniami wod./kan., do zadań Spółki jako zarządcy należało: bieżąca eksploatacja, konserwacja i utrzymanie stałej sprawności technicznej powierzonych urządzeń kanalizacyjnych, a w szczególności prowadzenie bieżących spraw związanych ze zwykłą eksploatacją obiektów budowlanych oraz ich utrzymanie i użytkowanie zgodnie z wymaganiami Prawa budowlanego, w tym prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych i dokonywanie okresowych przeglądów.

(akta kontroli str. 257-272)

Prezes Zarządu GPK wyjaśnił, że przeglądy i kontrole ww. obiektów budowlanych były przeprowadzane w latach 2018-2019 przez osoby, które nie posiadały stosownych uprawnień budowlanych. Nieprawidłowości w zakresie prowadzenia okresowych kontroli ww. sieci kanalizacji sanitarnej wynikały z zaniedbań w wykonywaniu obowiązków służbowych ówczesnego kierownika DWiK Tadeusza Sadowskiego.

(akta kontroli str. 134-139)

Tadeusz Sadowski wyjaśnił, m.in. że dokonywano kontroli ww. obiektów polegających na *sprawdzeniu stanu technicznego i ogólnego funkcjonowania, wynikającego z konieczności eksploatacji zarówno sieci jak i urządzeń oczyszczalni. Nie przeprowadzano ewidencjonowania oraz nie dokonywano stosownych wpisów do książki obiektu budowlanego, co wynikało z jego niedopatrzenia jako osoby odpowiedzialnej za dopilnowanie obowiązku wykonania okresowych kontroli przez osoby uprawnione wraz z udokumentowaniem stosownym protokołem.*

(akta kontroli str. 146-147)

2) Według § 3 pkt 1 umowy nr 1/2015 o administrowaniu urządzeniami wod./kan. do zadań Spółki (jako zarządcy obiektów Oś w Jarosławcu) należało: bieżąca eksploatacja, konserwacja i utrzymanie stałej sprawności technicznej powierzonych urządzeń kanalizacyjnych, a w szczególności prowadzenie bieżących spraw związanych ze zwykłą eksploatacją.

Na podstawie kart przekazania odpadów i kart ewidencji komunalnych osadów ściekowych ustalono, że w kwietniu 2020 r. Spółka nieodpłatnie przekazała dwukrotnie ustabilizowane komunalne osady ściekowe do rolniczego wykorzystania. Ustalono, że zastosowane dawki ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych były zgodne § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych⁶⁴.

Zgodnie z art. 180a Poś pozwolenie na wytwarzanie odpadów jest wymagane do wytwarzania odpadów: 1) o masie powyżej 1 Mg rocznie - w przypadku odpadów niebezpiecznych lub 2) o masie powyżej 5 000 Mg rocznie - w przypadku odpadów innych, niż niebezpieczne.

Kontrolowany wyjaśnił, że nie posiada pozwolenia na wytwarzanie odpadów powstających w wyniku eksploatacji instalacji do oczyszczania ścieków w Jarosławcu, co stanowi naruszenie art. 180a pkt 2 Poś.

GPK zobowiązane było do przeprowadzania badań komunalnych osadów ściekowych wytworzonych w Oś w Jarosławcu z częstotliwością nie rzadziej niż raz na cztery miesiące⁶⁵. GPK wykonywało badania komunalnych osadów ściekowych

⁶⁴ Dz. U. poz. 257; dalej: rozporządzenie w sprawie koś.

⁶⁵ Kontrolowany podmiot przedłożył badania komunalnych osadów ściekowych pobranych:

– 18 stycznia 2019 r., sprawozdanie z badań nr SB/07421/01/2019,
– 20 września 2019 r., sprawozdanie z badań nr SB/110000/10/2019,
– 12 grudnia 2019 r., sprawozdanie z badań nr SB/146082/12/2019,

wytworzonych w Oś w Jarosławcu w okresie od 20 marca 2020 r. do 17 listopada 2020 r. z częstotliwością mniejszą niż raz na cztery miesiące, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie koś.

Na podstawie przedłożonego przez GPK sprawozda z badań gruntów oraz protokołu poboru próbek gruntu, na których zastosowano komunalne osady ściekowe, stwierdzono że pobór oraz badania próbek gleby wykonane zostały przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Koszalinie, która nie posiadała akredytacji w zakresie poboru próbek gleby. Ponadto oznaczenia metali w wierzchniej warstwie gruntu w zakresie kadmu i niklu wykonano metodą nieakredytowaną. W związku z powyższym stwierdzono, że kontrolowany nie spełnił warunku stosowania komunalnych osadów ściekowych określonego w § 2 ust. 5 rozporządzenia w sprawie koś.

GPK w badanym okresie przekazywało do rolniczego wykorzystania komunalne odpady ściekowe podmiotowi, który nie został ujawniony w rejestrze gruntów jako władający gruntami zlokalizowanymi na działce, na których zastosowano w 2020 r. komunalne osady ściekowe. W związku z tym nie spełniał definicji władającego powierzchnią ziemi w rozumieniu art. 3 pkt 44 Poś. Ponadto podmiot ten nie posiadał decyzji zezwalającej na przetwarzanie odpadów o kodzie 19 08 05 w procesie odzysku R10. Wobec powyższego Spółka przekazywała odpady o kodzie 19 08 05 w 2020 r. nieuprawnionemu podmiotowi, co stanowi naruszenie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁶⁶. GPK na 7 dni przed przekazaniem do zastosowania osadów ściekowych w rolnictwie powiadamiało ZWIOŚ, na podstawie art. 96 ust. 8 ustawy o odpadach.

Stwierdzono, że GPK:

- I. nieterminowo przekazywał do ZWIOŚ wyniki prowadzonych pomiarów ścieków oczyszczonych wprowadzonych do wód lub do ziemi, co stanowiło naruszenie art. 304 ust. 1 pkt 2 lit. c Prawa wodnego, według którego podmioty korzystające z usług wodnych są obowiązane do przekazywania wyników ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, w zakresie określonym w pozwoleniu wodnoprawnym do właściwego organu inspekcji ochrony środowiska:
  - a) w przypadku pomiarów ciągłych - w terminie 30 dni od dnia zakończenia półroczna, w którym pomiary zostały wykonane - za I półrocze oraz w terminie do 31 stycznia roku następującego po roku kalendarzowym, w którym pomiary zostały wykonane - za rok kalendarzowy,
  - b) w przypadku pomiarów okresowych wykonywanych częściej niż jeden raz w miesiącu - w terminie 30 dni od dnia zakończenia kwartału, w którym pomiary zostały wykonane,
  - c) w pozostałych przypadkach - w terminie 30 dni od dnia zakończenia pomiaru.
- W toku kontroli ZWIOŚ przeprowadzonej na zlecenie NIK oraz na podstawie przesłanych sprawozdań z wykonanych badań ścieków dopływających i odprowadzanych z Oś w Jarosławcu ustalono, że wyniki prowadzonych pomiarów jakości ścieków pobranych: 17/18 października 2019 r., 11/12 grudnia 2019 r., 21/22 stycznia 2020 r., 17/18 lutego 2020 r., 6/7 kwietnia 2020 r., 2/3 lipca 2020 r. kontrolowany przedłożył z naruszeniem terminu określonego w art. 304 ust. 1 pkt 2 lit. c Prawa wodnego.
- II. Dopuścił do przekroczenia dopuszczalnych stężeń wskaźników zanieczyszczeń

– 18 lutego 2020 r., sprawozdanie z badań nr SB/17765/02/2020,

– 2 marca 2020 r., sprawozdanie z badań nr SB/23453/03/2020,

– 20 marca 2020 r., sprawozdanie z badań nr SB/29519/03/2020.

⁶⁶ Dz.U. z 2020 r., poz. 797 ze zm.; dalej: ustawa o odpadach.

w próbkach ścieków oczyszczonych pobranych: 18/19 października 2019 r. - fosfor ogólny (o 2,17 mg/l); 4/5 listopada 2019 r. - fosfor ogólny (o 1,45 mg/l) i azot ogólny (o 2,9 mg/l), 5/6 maja 2020 r. - fosfor ogólny (o 0,91 mg/l) i azot ogólny (o 1,80 mg/l); 2/3 lipca 2020 r. - azot ogólny (o 17,60 mg/l), 31 sierpnia/1 września 2020 r. - azot ogólny (o 9,8 mg/l), co stanowiło naruszenie warunków określonych w pkt 1.2. pozwolenia wodnoprawnego Starosty Sławieńskiego nr 117/2017 z 28 marca 2017 r.

- III. Dopuszczał do przekroczenia w kontrolnej próbce ścieków oczyszczonych pobranej 17/18 listopada 2020 r. wskaźnika fosfor ogólny o 0,79 mg/l, co stanowiło naruszenie warunków określonych w załączniku nr 3 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych.
- IV. Dokonał poboru próbek ścieków oczyszczonych w okresie od 30 czerwca 2020 r. do 14 września 2020 r. w miejscu niereprezentatywnym dla całości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie substancji szczególnie szkodliwych.
- V. Dopuszczał do wytwarzania odpadów w związku z eksploatacją instalacji do oczyszczania ścieków bez wymaganego pozwolenia, co naruszyło przepis art. 180 a pkt 2 Poś.
- VI. Nie wykonywał badania komunalnych osadów ściekowych wytworzonych w Oś w Jarosławcu w okresie od 20 marca 2020 r. do 17 listopada 2020 r. z wymaganą częstotliwością, co naruszyło przepis § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie koś.
- VII. Nie zrealizował warunku stosowania komunalnych osadów ściekowych – dopuszczał do poboru próbek przez laboratorium nieakredytowane w celu analizy gleby w zakresie metali: kadm i nikiel i wykonania przez to laboratorium badania metodą nieakredytowaną, co stanowiło naruszenie przepisu § 2 ust. 5 rozporządzenia w sprawie koś.
- VIII. Dopuszczał do przekazywania odpadów o kodzie 19 08 05 w 2020 r. nieuprawnionemu podmiotowi, co było niezgodne z art. 27 ust. 2 ustawy o odpadach.

(akta kontroli str.450-456)

Prezes GPK w przedmiocie analiz kontrolnych pobranych próbek i uzyskanych wyników opisanych w ppkt II i III wyjaśnił, że WIOŚ wykonując próby kontrolne ścieków robi to poprzez swoje laboratorium, które w zakresie wykonywanych analiz posiada akredytację wydaną przez PCA, Polskie Centrum Akredytacji. Ma ona m.in. na celu potwierdzenie wiarygodności uzyskiwanych wyników – głównym celem jest uzyskanie rzetelnych wyników (intencje obiektywizmu), w oparciu o uznane metody. Jest ona potwierdzeniem otrzymania wiarygodnych wyników i informacji, na podstawie których mogą być podjęte decyzje np. w zakresie ochrony środowiska. Analizy WIOŚ wykonane w trakcie kontroli O.Ś. w Jarosławcu wykazały przekroczenie normy stężenia związków fosforu w ściekach oczyszczonych o 0,79 mg/l (wynik 2,79, norma 2,0). Operator O.Ś. posiadając systematycznie wykonywane przez firmę SGS Polska (laboratorium Pszczyna) analizy ścieków oczyszczonych, z których wynikało, że stężenie fosforu w ściekach oczyszczonych jest prawidłowe, nie wykonywał żadnych dodatkowych działań. Wyniki dla stężenia fosforu w ściekach oczyszczonych, za miesiące wynosiły: 10.2020 – 1,18 mg/l, 11.2020 – 1,18 mg/l, 12.2020 – 1,13 mg/l, 01.2021 – 0,45 mg/l. SGS Polska również posiada akredytację PCA w pełnym, wymaganym dla tych badań zakresie. W tym okresie oczyszczalnia w Jarosławcu pracowała stabilnie, pomimo prowadzonej jej rozbudowy. Nie wystąpiły żadne czynniki mogące zaburzyć proces technologiczny, ze stabilnością dopływu ścieków łącznie. W opisywanym okresie, z racji

prowadzonej rozbudowy oczyszczalni, preparat wiążący fosfor ze ścieków był dodawany ręcznie, w równych dawkach, do cyklu oczyszczania ścieków w technologii SBR. Średnie stężenie fosforu w ściekach dopływających wynosiło 4,52 mg/l. Dlatego GPK sp. z o.o. uważa, że tak duże różnice w otrzymanych wynikach z 2 akredytowanych laboratoriów zbyt mocno od siebie odbiegają i są dla nas niezrozumiałe.

(akta kontroli str.446)

Kierownik DWiK w sprawie nieprawidłowości opisanych w ppkt IV - VIII potwierdził opisane ustalenia, nie wyjaśniając ich przyczyn.

(akta kontroli str. 450-456)

OCENA CZĄSTKOWA

W badanym okresie GPK posiadało wydane przez Wójta Gminy pozwolenie wodnoprawne, w którym prawidłowo określono warunki na szczególne korzystanie z wód wymagane przepisami Poś i Prawa wodnego. Urządzenia i technologia oczyszczalni ścieków nie zapewniały w pełni uzyskania parametrów odprowadzanych ścieków zgodnych z warunkami pozwolenia wodnoprawnego oraz przepisami Poś i Prawa wodnego. W badanym okresie występowały przekroczenia parametrów ścieków oczyszczonych, przy czym wartości parametrów w stosunku rocznym (średnia z badań w roku) oraz ilość ładunków ścieków nie przekraczała dopuszczalnych norm. GPK w badanym okresie prowadził książkę obiektu budowlanego dla oś w Jarosławcu, natomiast nie wykonywało okresowych rocznych przeglądów stanu technicznego obiektów technologicznych oczyszczalni ścieków w Jarosławcu, stacji zlewnej i sieci kanalizacyjnych wymaganych przepisami Prawa budowlanego. GPK w badanym okresie dopuściło do powstania nieprawidłowości w zakresie zagospodarowania komunalnych odpadów ściekowych.

4. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

Opis stanu
faktycznego

4.1. Zapewnienie środków na finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

a-d) Plan finansowy Spółki na lata 2018-2020 zakładał koszty działalności związanej z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków w wysokości odpowiednio: 1 714,6 tys. zł, 1 435 tys. zł i 1 686,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 36-43)

Spółka w celu zapewnienia finansowania w latach 2018-2020 (III kwartał) działań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków zaplanowała realizację następujących przedsięwzięć:

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Marszewo – łączne planowane nakłady w kwocie 3 799,3 tys. zł (na 2018 r), z tego środki pochodzące z pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska⁶⁷ 1 806 tys. zł, środki z PROW – 1 984,9 tys. zł oraz 8,4 tys. zł ze środków własnych Spółki,
- uruchomienie oczyszczalni w miejscowości Górsko - łączne planowane nakłady w kwocie 117,3 tys. zł (w 2018 r. – 52,5 tys. zł, w 2019 r. – 64,8 tys. zł) - ze środków własnych Spółki,
- budowa przyłączy do powstałej sieci kanalizacji dla nieruchomości w miejscowościach Marszewo, Górsko i Złakowo - łączne planowane nakłady w kwocie 432,8 tys. zł (w 2019 r. – 420,7 tys. zł, w 2020 r. – 12,1 tys. zł) - ze środków własnych Spółki,
- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii⁶⁸ w celu zasilenia Oś w Jarosławcu w łącznej kwocie 567,2 tys. zł (w 2020 r.), z tego 357 tys. zł ze

⁶⁷ Dalej: WFOŚ.

⁶⁸ Dalej: OZE.

środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020⁶⁹ oraz 210,2 tys. zł ze środków własnych Spółki,

- doposażenie oczyszczalni SBR w Jarosławcu w łącznej kwocie 153,9 tys. zł (w 2020 r.) ze środków własnych Spółki,
- uruchomienie oczyszczalni typu LEMNA w Jarosławcu w łącznej kwocie 210 tys. zł (w 2020 r.) ze środków własnych Spółki,
- zakup stacji do odwadniania osadu w łącznej kwocie 190 tys. zł (w 2020 r.) ze środków własnych Spółki.

(akta kontroli str. 30, 36--50)

Przedsięwzięcia zaplanowane przez Spółkę do realizacji w latach 2018-2019, tj. budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Marszewo, uruchomienie oczyszczalni w miejscowości Górsko oraz budowa przyłączy do powstałej sieci kanalizacji dla nieruchomości w miejscowościach Marszewo, Górsko i Złakowo dotyczyły inwestycji na terenach poza Aglomeracją. Pozostałe cztery przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji przez Spółkę w 2020 r. dotyczyły zadań na terenie Aglomeracji, jednak nie były ujęte w AKPOŚK 2017.

Zaplanowane do realizacji inwestycje zmierzające do osiągnięcia celu określonego w AKPOŚK 2017, polegające na budowie sieci kanalizacji wraz z przyłączami na „Nowym Osiedlu” w miejscowości Jarosławiec i budowie kanalizacji sanitarnej „Naćmierz” i „Jezierzany Południe” były realizowane bezpośrednio przez Urząd Gminy Postomino.

(akta kontroli str. 30, 205)

Zadania zaplanowane do realizacji w 2020 r. na terenie miejscowości Jarosławiec, tj. doposażenie oczyszczalni SBR, uruchomienie oczyszczalni typu LEMNA oraz zakup stacji do odwadniania osadu wynikały z potrzeby reakcji na awarię Oś w Jarosławcu i były wynikiem obowiązku nałożonego przez Gminę, która przekazała na cel środki w formie dokapitalizowania Spółki.

(akta kontroli str. 30)

Dla realizacji dwóch z siedmiu zaplanowanych przedsięwzięć Spółka aplikowała o pozyskanie środków zewnętrznych, tj. dla inwestycji p.n.:

- *Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Marszewo* Spółka uzyskała dofinansowanie z PROW na podstawie umowy nr 00023-65150-UM1600072/16 z 31 maja 2017 r. w łącznej kwocie 1 984,9 tys. zł (63,6% wydatków kwalifikowalnych). Na ww. kwotę dofinansowania zaciągnięto kredyt refinansowy w Banku Gospodarstwa Krajowego. Spółka na podstawie umowy z 28 marca 2018 r. (nr 2018/P0058K) zaciągnęła ponadto pożyczkę z ZWFOŚ w kwocie 1 761,1 tys. zł na pokrycie w części wkładu własnego na realizację ww. zadania.

- *Zwiększenie wykorzystania OZE w celu zasilenia oczyszczalni ścieków w Jarosławcu* Spółka złożyła 15 maja 2020 r. do Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego wniosek o dofinansowanie zadania ze środków PROW⁷⁰, który został oceniony pozytywnie i sklasyfikowany na 38 miejscu (na 198 wniosków), co dało miejsce na liście rezerwowej. Ostatecznie GPK nie uzyskało dofinansowania ze środków PROW na realizację ww. zadania.

(akta kontroli str. 150-152, 205)

4.2. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych

⁶⁹ Dalej: RPO WZ.

⁷⁰ Oś priorytetowa RPZP.2.00.00 - Gospodarka niskoemisyjna, działania RPZP.02.10.00 – Zwiększenie wykorzystania OZE.

a-e) Spółka poniosła koszty działalności związanej z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków w wysokości: 1 529,4 tys. zł w 2018 r., 1 637,5 tys. zł w 2019 r. i 1 557 tys. zł w okresie od 1 stycznia do 30 września 2020 r.

(akta kontroli str. 36-43)

Na realizację zaplanowanych przedsięwzięć Spółka poniosła następujące wydatki:

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Marszewo - w kwocie 3 818,2 tys. zł, z tego środki pochodzące z pożyczki z WFOŚ 1 761,1 tys. zł (w 2018 r.), środki z PROW – 1.984,9 tys. zł oraz 65,2 tys. zł ze środków własnych Spółki,
- uruchomienie oczyszczalni w miejscowości Górsko - w kwocie 117,3 tys. zł (w 2018 r. – 52,5 tys. zł, w 2019 r. – 64,8 tys. zł) - ze środków własnych Spółki,
- budowa przyłączy do powstałej sieci kanalizacji dla nieruchomości w miejscowościach Marszewo, Górsko i Złakowo - łączne poniesione nakłady ze środków własnych Spółki, w kwocie 436,4 tys. zł (w 2019 r. – 420,7 tys. zł, w 2020 r. – 15,7 tys. zł),
- doposażenie oczyszczalni SBR w Jarosławcu - w kwocie 200,5 tys. zł (2020 r.) ze środków własnych Spółki,
- uruchomienie oczyszczalni typu LEMNA w Jarosławcu - w kwocie 140,8 tys. zł (2020 r.) ze środków własnych Spółki,
- zakup stacji do odwadniania osadu w łącznej kwocie 182,9 tys. zł (2020 r.) ze środków własnych Spółki.

Wszystkie ww. wydatki zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem finansowania danego przedsięwzięcia i zapewniły realizację zaplanowanego zakresu rzeczowego. Zrealizowane przez Spółkę ww. zadania nie były ujęte w AKPOŚK 2017.

(akta kontroli str. 30, 36-40, 44-50, 150-205)

Na zadanie p.n. *Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu zasilenia oczyszczalni ścieków w Jarosławcu* Spółka ze środków własnych dokonała wydatków w kwocie 25,6 tys. zł na wykonanie projektu budowlanego i studium wykonalności oraz opracowanie pozostałych załączników do wniosków o dofinansowanie zadania. Ostatecznie wniosek został umieszczony na liście rezerwowej, jednakże GPK nie uzyskało dofinansowania ze środków PROW na realizację ww. zadania.

(akta kontroli str. 30, 151-152)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki w zakresie finansowania zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych. GPK w ramach swoich kompetencji podejmowała skuteczne działania w celu zapewnienia wystarczających środków finansowych na realizację zaplanowanych przedsięwzięć.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Przeprowadzanie wymaganych rocznych przeglądów okresowych obiektów budowlanych, wynikających z przepisów art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b Prawa budowlanego dla wszystkich obiektów infrastruktury służącej zbieraniu

i oczyszczanie ścieków komunalnych, będących w posiadaniu lub w administracji Spółki.

2. Podjęcie działań w celu opracowania wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych.
3. Podjęcie działań organizacyjnych i prawnych w celu zapewnienia uzyskania parametrów odprowadzanych ścieków i gospodarki odpadami komunalnymi zgodnych z warunkami pozwolenia wodnoprawnego i obowiązującymi przepisami.

Uwagi   Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 12 maja 2021 r.

Kontrolerzy
Jarosław Tarasewicz
starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....

Maciej Mikulski
główny specjalista kontroli państwowej

.....